

31. SGD

LJUBLJANAFESTIVAL.SI

MEDNARODNI MUZIKOLOŠKI SIMPOZIJ
INTERNATIONAL MUSICOLOGICAL
SYMPOSIUM

GLASBENE
MIGRACIJE:
STIČIŠČE EVROPSKE
GLASBENE
RAZNOLIKOSTI

MUSICAL
MIGRATIONS:
CROSSROADS OF
EUROPEAN MUSICAL
DIVERSITY

Od 16. do 19. aprila 2016

From 16 to 19 April 2016

Viteška dvorana

Knight's Hall, Križanke

PROGRAM SGD FINANČNO OMOGOČATA /
THE PROGRAMME OF THE SGD IS SUPPORTED BY:

Mestna občina
Ljubljana

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Ustanoviteljica Festivala Ljubljana je Mestna občina Ljubljana.
The Ljubljana Festival was founded by the Municipality of Ljubljana.

31. SLOVENSKI GLASBENI DNEVI*31st SLOVENIAN MUSIC DAYS***GLASBENE MIGRACIJE:**STIČIŠČE EVROPSKE GLASBENE
RAZNOLIKOSTI**MUSICAL MIGRATIONS:**CROSSROADS OF EUROPEAN MUSICAL
DIVERSITY**Program in izvlečki*****Programme and Abstracts*****Uredila / Edited by**

Tjaša Ribizel

**Vodja muzikološkega simpozija / Head of the
Musicological Symposium**

Jernej Weiss

**Programski odbor simpozija / Program Committee of the
Symposium**Matjaž Barbo (Univerza v Ljubljani / *University of Ljubljana*)Primož Kuret (Univerza v Ljubljani / *University of Ljubljana*)Helmut Loos (Univerza v Leipzigu / *University of Leipzig*)John Tyrrell (Univerza v Cardiffu / *Cardiff University*)Michael Walter (Univerza v Gradcu / *University of Graz*)Jernej Weiss (Univerza v Ljubljani – *University of Ljubljana* /Univerza v Mariboru – *University of Maribor*)

PROGRAM / PROGRAMME

Sobota, 16. april / Saturday, 16 April

Ob 8.45 / At 8.45 am

Pozdravni nagovor / Welcome speech:

Julijana Bizjak Mlakar, ministrica za kulturo / Minister of Culture

Jernej Weiss, vodja muzikološkega simpozija / Head of the Musicological Symposium

Ob 9.00 / At 9.00 am

Vodja / Chairman: **Primož Kuret**

Jim Samson (London): *There and back: Circassians in Anatolia* / Tja in nazaj: Čerkezi v Anatoliji

Hartmut Krones (Dunaj / Vienna): *Orlando di Lassos weltliches Schaffen im Spiegel seiner Lebensstationen und stilistischen Interessen* / Posvetno delo Orlanda di Lassa z vidika njegove življenjske poti in stilističnih interesov / *Orlando di Lasso's secular composition from the point of view of his life's journey and his stylistic interests*

Vladimir Gurevich (Sankt Peterburg / St. Petersburg): *Antonio Lolli - auf der Route Bergamo-Stuttgart-St. Petersburg-Neapel* / Antonio Lolli – na poti: Bergamo–Stuttgart–Sankt Peterburg–Neapelj / *Antonio Lolli – on the road: Bergamo – Stuttgart – St. Petersburg – Naples*

Ob 10.30 / At 10.30 am

Vodja / Chairman: **Helmut Loos**

Michael Walter (Gradec / Graz): *Wandernde Operntruppen – Reisende, oder Migranten?* / Potujoče operne skupine – popotniki ali migranti? / *Wandering opera troupes – travellers or migrants?*

Ingeborg Zechner (Salzburg): *Opera in Nineteenth-Century London as a manifestation of operatic migration* / Opera v Londonu v 19. stoletju kot posledica opernih migracij

Cristina Scuderi (Gradec / Graz): *From the theatre to the church: some remarks on the censorship upon operatic style at the time of the Cecilian regimentation* / Od gledališča do cerkve: nekaj komentarjev o cenzuri opernega stila v času cecilijanskega nadzora

Ob 14.00 / At 2.00 pm

Vodja / Chairman: **Hartmut Krones**

Helmut Loos (Leipzig): *Leipzig und seine Musikverleger als Attraktion / Leipzig in njegovi glasbeni založniki kot atrakcija / Leipzig and its music publishers as an attraction*

Luba Kijanovska (Lvov / Lviv): *Lviv (Lemberg) in Galicia - a meeting place of national culture in the XIX. century / Lvov v Galiciji – zbirališče narodne kulture v 19. stoletju*

Peter Andraschke (Giessen): *Egon Wellesz in Wien und Oxford. Stationen eines Lebens / Egon Wellesz na Dunaju in v Oxfordu. Postaje življenja / Egon Wellesz in Vienna and Oxford. Stages of a life*

Ob 15.30 / At 3.30 pm

Vodja / Chairman: **Jim Samson**

Niall O'Loughlin (Loughborough): *Escape from Catalonia: the Composing Experience of Roberto Gerhard / Beg iz Katalonije: ustvarjalna izkušnja Roberta Gerharda*

Philip Ross Bullock (Oxford): *Arthur Lourié's Songs: Russian Origins and Exilic Afterlives / Samospevi Arthurja Louriéja: ruske korenine in kasnejša življenja v izgnanstvu*

Katerina Levidou (Atene–London / Athens–London): *In the Spirit of Exile: On Arthur Lourié's Interwar Spirituality / V duhu izgnanstva: o medvojni duhovnosti Arthurja Louriéja*

Ponedeljek, 18. april / Monday, 18 April

Ob 9.00 / At 9.00 am

Glasbene migracije v zgodnjem novem veku: na sotočju evropskega vzhoda, zahoda in juga (projekt HERA) / Music migrations in the early modern age: the meeting of the European East, West and South (project HERA)

Vodja / Chairman: **Vjera Katalinić**

Katarina Trček (Ljubljana): Glasbene migracije na Slovenskem v 17. in 18. stoletju / Musical migrations in 17th and 18th century Slovenian lands

Metoda Kokole (Ljubljana): Kavalirsko potovanje v Italijo – eden od povzročiteljev evropskih glasbenih migracij v 18. stoletju / Eighteenth-century Grand Tour of Italy as a vehicle for European music migrations

Nataša Cigoj Krstulović (Ljubljana): Gostovanje gledališke družbe Emanuela Schikanedra v Ljubljani / Emanuel Schikaneder's theatre troupe's stay in Ljubljana

Ob 10.30 / At 10.30 am

Glasbene migracije v zgodnjem novem veku: na sotočju evropskega vzhoda, zahoda in juga (projekt HERA) / Music migrations in the early modern age: the meeting of the European East, West and South (project HERA)

Vodja / Chairman: **Metoda Kokole**

Vjera Katalinić (Zagreb): Music Migrations in the 17th and 18th Centuries: Croatian Lands between Central Europe and the Mediterranean / Glasbene migracije v 17. in 18. stoletju: hrvaške dežele med Srednjo Evropo in Sredozemljem

Gesa zur Nieden (Mainz): Fortuna. Das Musikleben der Exulantenstadt Glückstadt im 17. und 18. Jahrhundert / Fortuna. Glasbeno življenje zatočiščnega mesta Glückstadt v 17. in 18. stoletju / Fortuna. The musical life of the „haven-city“ of Glückstadt in the 17th and 18th centuries

Berthold Over (Mainz): „Voyage à Paris“. Christian IV. von Zweibrücken zwischen Akkulturation und Kulturtransfer / „Voyage à Paris“. Christian IV. von Zweibrücken med akulturacijo in prenosom kulture / „Voyage à Paris“. Christian IV of Zweibrücken between acculturation and cultural transfer

Ob 14.00 / At 2.00 pm

Vodja / Chairman: **Jernej Weiss**

Lubomír Spurný (Brno): Music and Migration: Contribution to the History of Czech Modern Music (1870–1945) / Glasba in migracije: prispevek k zgodovini češke moderne glasbe (1870–1945)

Lana Paćuka (Sarajevo): *From "baggage culture" to universally accepted cultural commitment: the case of the musical life of Austro-Hungarian Sarajevo / Od »prtljažne kulture« do splošno sprejete kulturne obveze: primer glasbenega življenja v avstro-ogrskem Sarajevu*

Fatima Hadžić (Sarajevo): *The Musical Migration: Czech Musicians in Sarajevo / Glasbena migracija: češki glasbeniki v Sarajevu*

Ob 15.30 / At 3.30 pm

Vodja / Chairman: **Lubomír Spurný**

Jernej Weiss (Ljubljana–Maribor): *»Bankirji, zdravniki, učitelji, duhovniki, glasbeniki, vsi Čehi, ljubezniva gospoda, ki nas bratski ljubi« / "Bankers, medical doctors, teachers, priests, musicians, all Czechs, kind gentlefolk who show us brotherly love"*

Irena Gantar Godina (Ljubljana): *Jan Lego, utemeljitelj slovensko-češkega sodelovanja / Jan Lego, the father of Slovene-Czech cooperation*

Maruša Zupančič (Ljubljana): *Migracije praških violinistov po Evropi med letoma 1811 in 1919 / The migrations of Prague violinists throughout Europe between 1811 and 1919*

Torek, 19. april / Tuesday, 19 April

Ob 9.00 / At 9.00 am

Vodja / Chairman: **Darja Koter**

Ivan Florjanc (Ljubljana): Glasba: stičišče vsebinskih, časovnih in geografskih zidakov evropske glasbene identitete / *Music: the crossroads where the elements of Europe's musical identity meet: content, period and geography*

Andrej Misson (Ljubljana): Področje migracije glasbenih idej / *The migration of musical ideas*

Luisa Antoni (Trst / Trieste): Glasbene migracije jadranskih obal / *Musical migrations of the Adriatic coasts*

Ob 10.30 / At 10.30 am

Vodja / Chairman: **Leon Stefanija**

Katarina Tomašević (Beograd / Belgrade): *Davorin Jenko between Slovenian and Serbian Music. Case study on the Slavic music ideas migration at the turn of the 19th and 20th century / Davorin Jenko med slovensko in srbsko glasbo. Primer migracije glasbenih idej v slovanski glasbi na prelomu 19. in 20. stoletja.*

Viktor Velek (Ostrava): *Tamburitza-Musik in der Musikkultur der Wiener Slawen im 19. und am Anfang des 20. Jahrhundert / Tamburaška glasba v glasbeni kulturi dunajskih Slovanov v 19. in na začetku 20. stoletja / Tamburitza music in the musical culture of Viennese Slavs in the 19th and early 20th centuries*

Melita Milin (Beograd / Belgrade): *A Serbian Composer in France: National Identity and Cosmopolitanism in the Works of Alexandre Damnianovitch / Srbski skladatelj v Franciji: narodna identiteta in kozmopolitizem v delih Aleksandra Damnjaničiča*

Ob 11.35 / At 11.35 am

Vodja / Chairman: **Niall O'Loughlin**

Darja Koter (Ljubljana): Migracije v ljubljanski Operi v obdobju ravnateljstva Friderika Rukavine (1918–1925) / *Migrations in the Ljubljana Opera under the leadership of Friderik Rukavina (1918–1925)*

Leon Stefanija (Ljubljana): Glasbene migracije v Sloveniji po letu 1918: koncepti »tujosti« v slovenski moderni glasbi / *Musical migrations in Slovenia after 1918: concepts of "foreignness" in Slovenian modern music*

IZVLEČKI / ABSTRACTS

Sobota, 16. aprila / Saturday, 16 April

Ob 9.00 / At 9.00 am

Jim Samson

Univerza v Londonu

University of London

Tja in nazaj: Čerkezi v Anatoliji

Gruzinski strokovnjaki radi označijo sestavne dele svoje glasbene tradicije za »narečja«. Obiski obmejnih območij države (predvsem Svanetije in Tušetije) narekujejo, da je to morda napačna metafora ob upoštevanju sorodnosti teh tradicij z običaji Severnega Kavkaza (Kabardino-Balkarija oziroma Dagestan). Če obiščemo še eno gruzinsko »obmejno območje«, Abhazijo, je dilema še bolj očitna, saj tu glasbena sorodnost s tradicijami Severnega Kavkaza (Čerkezi) poudarja sporno politiko države.

Abhaško-adigejska (čerkeška) kultura po izgonu prebivalcev v 60. letih 19. stoletja je danes živa tako v Turčiji kot domovini njihovih prednikov. Predvsem so jo ohranjali v čerkeških zvezah mest, kot sta Kayseri in Ankara, kjer sta glasba in ples (še bolj kot jezik) pomembna simbola kulturne in politične identitete v kontekstu pogostega zatiranja manjšin. Vendar je od 90. let 20. stoletja vrnitev v Kavkaz postala izvedljiva, bodisi z občasnimi obiski kot vie bifurquée bodisi s pravo naselitvijo. Možni so tudi premiki v drugo smer, internet pa zdaj seveda omogoča tudi »virtualne vrnitve«. V tem kontekstu glasba in ples prevzameta vlogo odločilnega testa zvestobe.

There and back: Circassians in Anatolia

Georgian scholars like to refer to their constituent musical traditions as 'dialects'. But visits to the borderlands of the state (notably Svaneti and Tusheti) suggest that this may be the wrong metaphor, given the affinities of these traditions with North Caucasian practices (Kabardino-Balkaria and Dagestan respectively). If we visit yet another Georgian 'borderland', Abkhazia, the issue comes into yet sharper focus, since here musical affinities with North Caucasian (Circassian) traditions serve to underline the contested politics of the state.

An Abkhaz-Adyghean (Circassian) culture survives today as much in Turkey as in its ancestral homelands, following the expulsion of populations in the 1860s. It has been cultivated above all in the Circassian Associations of cities such as Kayseri and Ankara, where music and dance (even more than language) have been important markers of cultural and political identity in a context of frequent minoritarian oppression. Since the 1990s, however, return to the Caucasus has become possible, whether as occasional visits, as a vie bifurquée, or as full settlement. There can also be movement in the other direction, and of course the Internet can now enable 'virtual returns'. In this context, music and dance become the litmus tests of allegiance.

Hartmut Krones

Univerza za glasbo in upodabljaljočo umetnost na Dunaju
University of Music and Performing Arts Vienna

Posvetno delo Orlanda di Lassa z vidika njegove življenjske poti in stilističnih interesov

Orlando di Lasso (1532–1594), po rodu Nizozemec, izšolan v Italiji, kratek čas delujoč v Antwerpnu, od leta 1557 tenorist in nazadnje kapelnik v Münchnu, je na vseh področjih glasbene umetnosti spadal med najplodovitejše in najpomembnejše skladatelje svojega časa. Čeprav je skoraj 40 let deloval na Bavarskem, je vse do smrti vedno znova vzdrževal tesne stike z drugimi vodilnimi evropskimi knežjimi dvori, še posebno v Parizu. Temu primerno se v njegovem ustvarjanju opazno zrcalijo tako različni vplivi njegovih »popotniških let« kot tudi vsakokratna, ne nazadnje geografsko zaznamovana stilistična usmeritev različnih žanrov. Tako kompozicija njegovih nabožnih del kot tudi (in predvsem) struktura njegovih posvetnih pesmi sta se vedno znova prilagajali »običajnemu« slogu vsakokratnega namembnega mesta, okusu nosilca posvetila ali žanrskim običajem, tako da moramo Orlanda di Lassa označiti kot enega prvih resnično »evropskih« mojstrov. Referat poskuša določiti nizozemske, italijanske, francoske in nemške slogovne elemente v delu skladateljve ustvarjalnosti ter jih povezati s postajami njegovega življenja.

Orlando di Lassos weltliches Schaffen im Spiegel seiner Lebensstationen und stilistischen Interessen

Orlandi di Lasso (1532–1594), gebürtiger Niederländer, in Italien ausgebildet, kurzzeitig in Antwerpen tätig, dann ab 1557 in München Tenorist und schließlich Kapellmeister, zählte auf sämtlichen Gebieten der Tonkunst zu den fruchtbarsten und bedeutendsten Komponisten seiner Zeit. Und obwohl er nahezu 40 Jahre in Bayern tätig war, pflegte er bis an sein Lebensende immer wieder intensive Beziehungen zu anderen führenden europäischen Fürstenhöfen, insbesondere auch nach Paris. Dementsprechend spiegeln sich in seinem Schaffen sowohl die verschiedenen Einflüsse seiner „Wanderjahre“ als auch die jeweilige, nicht zuletzt geographisch geprägte stilistische Ausrichtung der unterschiedlichen Gattungen in hohem Maße wider. Sowohl die Faktur seiner geistlichen Werke als auch (und dies vor allem) die Bauweise seiner weltlichen Lieder paßte sich immer wieder dem „üblichen“ Stil des jeweiligen Bestimmungsortes, dem Geschmack des Widmungsträgers oder den Usancen der Gattung an, sodaß Orlando di Lasso als einer der ersten wirklich „europäischen“ Meister angesprochen werden muß. – Das Referat versucht, niederländische, italienische, französische und deutsche Stilelemente im Liedschaffen des Komponisten dingfest zu machen und mit den Stationen seines Lebens zu verbinden.

Vladimir Gurevich

Ruska državna pedagoška univerza A. Herzen v Sankt Peterburgu

Alexander Herzen-State Pedagogical University, Saint-Petersburg

Antonio Lolli – na poti: Bergamo–Stuttgart–Sankt Peterburg–Neapelj

Prispevek je posvečen življenju in delu slavnega italijanskega violinista iz druge polovice 18. stoletja, Antonia Lollija. Bil je virtuoz in eden prvih gostujočih solistov v Evropi, za katere je bil glavni cilj nastop pred širnim občinstvom. Lolli tudi uteleša idejo projekta *Musica migrans*. Mladost je preživel v severni Italiji in najverjetneje študiral pri Giuseppeju Tartiniju. Nato je leta 1758 na priporočilo patra Martinija postal solist slavne stuttgartske kapele, kjer je deloval skupaj z Jomelijem, Noverrijem in Nardinijem. V 60. letih 18. stoletja se je začela njegova kariera potujočega virtuozna po državah Evrope. Sredi 70. let 18. stoletja je prišel v Sankt Peterburg, tam s prekinitvami deloval osem let in igral pomembno vlogo pri razvoju ruske violinske šole. Po letu 1784 se je Lolli vrnil v Italijo, skupaj s Paisiellom vodil glasbeno življenje Neapeljskega kraljestva (1799) oziroma Neapeljske republike. Vrnitev Burbonov pa je prekržala njegovo kariero. Lolli je nato bil prisiljen preseliti se na Sicilijo, kjer je v bedi preživel zadnja leta življenja.

To so le osnovne poteze dogodkov v povezavi s to izredno osebnostjo, ki jo je modri Eduard Hanslick imenoval »predhodnik in vzornik Paganinija ter duhovni oče vseh violinskih virtuozov«.

Antonio Lolli - auf der Route Bergamo-Stuttgart-St. Petersburg-Neapel

Der Beitrag widmet sich dem Leben und Werk des berühmten italienischen Geiger der zweiten Hälfte des 18. Jahrhunderts und zwar Antonio Lolli. Er war einer der ersten Solisten-Gastdarsteller in Europa, Virtuose, für die die Hauptsache - Auftritt vor einem breiten Publikum wurde. Lolli verkörpert die Idee der Musica migrans. Seine Jugend verlief in Nord-Italien. Studierte er offenbar bei Giuseppe Tartini. Dann, im Jahr 1758 auf Empfehlung von Padre Martini wurde er von Solisten der berühmten Stuttgarter Kapelle, wo er zusammen mit Jomelli, Noverre, und Nardini wirkte. In den 1760er-Jahren begann seine Karriere reisenden Virtuosen auf die Länder Europas. In der Mitte der 1770er kam er nach St. Petersburg, wo mit Unterbrechungen 8 Jahre arbeitete, und eine große Rolle in der Entwicklung der Russischen Violinschule spielte. Nach 1784 Lolli wieder in Italien, zusammen mit Paisiello leitet musikalischen Leben des Königreichs Neapel und (1799) Neapolitanischen Republik. Die Rückkehr der Bourbonen stellt das Kreuz auf seine Karriere. Lolli war gezwungen, auf Sizilien zu uebersiedeln, wo er in Armut die letzten Jahre seines Lebens verbrachte.

Das ist nur die Grundzüge der Ereignisse im Zusammenhang mit dieser außergewöhnlichen Persönlichkeit, die bei weissen Eduard Hanslick als "Vorläufer und Vorbild für Paganini und geistiger Vater alle Geiger-Virtuosen" genannt wurde.

Sobota, 16. aprila / Saturday, 16 April

Ob 10.30 / At 10.30 am

Michael Walter

Univerza v Gradcu

University of Graz

Potujoče operne skupine – popotniki ali migranti?

S pojmom »migracija« običajno označujemo izseljevanje ali priseljevanje skupin ljudi z določenega geografskega območja na drugo območje, da bi tam ostali. Z vidika glasbene zgodovine je pojem problematičen, ker so bili glasbeniki po eni strani že tako pogosto mobilni, po drugi strani pa niso imeli vedno namena, da bi tja, kamor so šli, tudi ostali. Zastavlja se tudi vprašanje, od katere kulturne in geografske razdalje naprej lahko govorimo o »migraciji«. Ali so češki glasbeniki, ki so v 18. stoletju odšli v Dresden ali na Dunaj in tam ostali, »migranti«? Ali pa so se preprosto preselili na drug kraj znotraj območja, ki ga zaznavamo kot geografsko-kulturno entono? Še posebej se zastavlja vprašanje za tiste skupine glasbenih poklicev, pri katerih so vprašljive že predpostavke pojma migracije, namreč zapustitev določenega geografskega območja, predvsem torej pri pevcih. Če ti nastopajo kot skupina, pri čemer je razlika med operno in igralsko skupino v 18. stoletju še zabrisana, gre nedvomno za (četudi majhno) skupino ljudi, ki sicer »potuje« zelo mobilno, a hkrati tudi v določenih in omejenih geografskih središčih, ki se lahko premikajo. Referat s primerom opernih skupin v Evropi in Ameriki obravnava vprašanje mejnega področja migracije in mobilnosti.

Wandernde Operntruppen – Reisende, oder Migranten?

Unter »Migration« versteht man üblicherweise die Aus- oder Einwanderung von Menschengruppen aus einem bestimmten geografischen Gebiet in ein anderes Gebiet, mit der Absicht dort zu bleiben. Im Hinblick auf die Musikgeschichte ist der Begriff problematisch, weil Musiker einerseits ohnehin häufig mobil waren und andererseits nicht immer die Absicht hatten, dort, wo sie hingegangen waren zu verweilen. Es stellt sich auch die Frage, ab welcher kulturellen und geografischen Distanz man von »Migration« sprechen kann. Sind böhmische Musiker, die im 18. Jahrhundert nach Dresden oder Wien gingen und dort blieben »Migranten«? Oder sind sie schlicht an einen anderen Ort innerhalb eines als geografisch-kulturell geschlossenen empfundenen Gebiets umgezogen? In besonderer Weise stellt sich die Frage für jene musikalischen Berufsgruppen, bei denen schon die Voraussetzungen des Migrationsbegriffs, nämlich das Verlassen eines bestimmten geografischen Gebiets, fragwürdig sind, also vor allem bei Sängern. Treten diese als Truppe auf – wobei der Unterschied

zwischen einer Opern- und einer Schauspieltruppe im 18. Jahrhundert noch fließend ist – handelt es sich zweifellos um eine (wenn auch kleine) Menschengruppe, die zwar hochmobil, aber zugleich auch in bestimmten und begrenzten geografischen Zentren 'wandert', die sich verschieben können. Der Vortrag wird sich am Beispiel von Operntruppen in Europa und Amerika mit der Frage des Grenzbereichs von Migration und Mobilität befassen.

Ingeborg Zechner

Univerza v Salzburgu
University of Salzburg

Opera v Londonu v 19. stoletju kot posledica opernih migracij

V 19. stoletju je na področju opere potekalo neprestano mednarodno širjenje: uspešne operne kompozicije so hitro krožile med najuglednejšimi evropskimi opernimi središči v Italiji, Avstriji, Nemčiji, Franciji in Angliji. Glede na posebnosti posameznega središča je v zvezi s temi deli potekal proces prevajanja in prilagajanja, v katerem so pomembno vlogo igrali različna mnenja občinstva in nastopi opernih pevcev. London, ki je bil zaradi velike konkurence in vladajočega položaja na trgu pevcev eno najuglednejših mest v opernem svetu 19. stoletja, se lahko šteje za pomembnega uvoznika tujih opernih del, ki so se nato prilagodila posebnostim različnih mestnih gledališč.

Cilj referata je ponazoriti različne načine, kako so te prilagoditve potekale v londonskih opernih hišah italijanske opere in v londonskih opernih hišah angleške opere. Zato so mehanizmi in inherentna estetska merila, ki upravičujejo te korenite spremembe, analizirani z naslednjimi primeri: Wolfgang Amadeus Mozart *Don Giovanni*, Giacomo Meyerbeer *Gli Ugonotti*, Daniel-François-Esprit Auber *Il prodigo* in Carl Maria von Weber *Oberon*.

S tem pristopom so transkulturna pomembnost opere 19. stoletja in njene različice na podlagi spremenjenega družbeno-kulturnega okolja v procesu širjenja ponazorjene in predstavljene kot manifestacija operne migracije.

Opera in Nineteenth-Century London as a manifestation of operatic migration

Throughout the Nineteenth Century operatic works underwent an eminent international dissemination: Successful operatic compositions rapidly circulated between Europe's most prominent opera markets in Italy, Austria, Germany, France and England. According to the specifics of each market the works itself experienced a process of translation and adaptation in which the distinctive aesthetical attitudes of the audience and the performance of opera singers played a significant role. London's opera market, which was due to its high competition and its ruling position on the singers market one of the most prominent places in the Nineteenth-Century operatic world,

can be considered as a major importer of foreign operatic works, which were then adapted to the specifics of the city's various theatres.

This paper aims to exemplify the different ways in which these adaptations occurred in London's Italian opera houses as well as in London's English opera houses. Therefore the mechanisms and the thus inherent aesthetical criteria responsible for these severe alterations are analyzed examples of Wolfgang Amadeus Mozart's Don Giovanni, Giacomo Meyerbeer's Gli Ugonotti, Daniel-François-Esprit Auber's Il prodigo in Carl Maria von Weber's Oberon.

Through this approach the transcultural significance of Nineteenth-Century opera and its differentiation due to the changed sociocultural surroundings during its process of dissemination, shall be illustrated and presented as a manifestation of operatic migration.

Cristina Scuderi

Univerza v Gradcu
University of Graz

Od gledališča do cerkve: nekaj komentarjev o cenzuri opernega stila v času cecilijanskega nadzora

Dolgo ni nihče govoril o praksi, ki je bila v uporabi stoletja, namreč o prehodu glasbenih vzorcev iz gledališkega okolja v cerkveno in nasprotno. To potrjujejo zamenjave posvetnih besedil s sakralnimi, kot denimo v *Ariae selectissimae* (Augsburg, 1798), ki prikazujejo prenos arij iz opernega konteksta v sakralnega.

Ta stilistični premik v določenem zgodovinskem trenutku ni bil več sprejemljiv, temveč je bil ostro napaden. V drugi polovici devetnajstega stoletja je ob krepitvi cecilijanskih aktivnosti mnogo partitur, dodeljenih liturgiji, utrpelo velike omejitve zaradi odločitev več komisij za sakralno glasbo: bistveni deli so bili osiromašeni, številni glasbeni segmenti so bili na novo napisani, spremenjeni. Peta besedila, skladno z odredbo, ki jo je izdal papež Leon XIII. (*Regolamento per la Musica Sacra, 1884*), niso mogla več imeti »izpustitev, ponovitev ali delitev«. Le tako je lahko skladatelj za svojo glasbo pridobil želeni pečat »Odobreno«.

Skladatelji Generali, Mercadante in Coccia so bili obtoženi, da so pokvarili glasbeni okus in vzdušje številnih krščanskih kapel. Paradoksalno je nasilna cenzura enako prizadela nečaka Jakoba Tomadinija, vodilnega zagovornika reforme na italijanskem ozemlju. Polemike niso bile omejene na občasno blatenje, temveč so bile obtožbe pogoste, kar je vodilo do dejanskega obrekovanja skladateljev in izvajalcev, ki so bili krivi za prenos opernega stila v okolje, v katerem zdaj ta ni bil več zaželen.

Ta referat skupaj z več primeri cenzure usmerja pozornost na dejanski napad na prevzeti žanr v celotnem obsegu, dejanje brez primere v zgodovini glasbe.

V okolju ne tako prikrite cenzure so odredbe, ki so jih izdali

škofje, predvidevale »kazni« za tiste, ki v cerkveni prostor vnesejo »nesmiseln«, »vulgaren«, »trivialen« žanr, pri katerem je »potrebna previdnost«.

From the theatre to the church: some remarks on the censorship upon operatic style at the time of the Cecilian regimentation

For a long time no one had anything to say about a practice in use for centuries, namely the passage of musical patterns from the theatrical to the ecclesiastical environment and vice versa. This is witnessed by collections of contrafacta such as Arie selectissimae (Augsburg, 1798), that circulated peacefully for years, documenting the transfer of arias from the operatic to the sacred context.

This stylistic migration at a certain point in history was no longer accepted, but rather bitterly fought. In the second half of the Nineteenth century, with the intensification of the Cecilian action, many of the scores allocated to the liturgy suffered heavy curtailments due to the judgment of several commissions of sacred music: organics were reduced, many musical sections were rewritten. The sung texts, according to the regulation issued by Pope Leo XIII (Regolamento per la Musica Sacra, 1884) could no longer present "omissions, repetitions or divisions". Only in this way the composer could have obtained on his music the coveted stamp "Approved". Generali, Mercadante and Coccia were accused of damaging the musical taste and the feeling of many Christian chapels. Paradoxically, a violent censorship came to hit the same nephew of Jacopo Tomadini, a leading advocate of reform on the Italian territory. The controversies were not limited to casual slurs but often took tones of complaint, coming to the actual libel of composers and performers, guilty of having transferred the operatic style into a territory now unsuitable to welcome it.

This paper, accompanied by several examples of censorship, draws attention to the full extent of a real attack to an imported genre, an unprecedented operation in the history of music.

In a climate of not-so-veiled dictatorship, the regulations issued by bishops provided "punishments" for those who had taken to the church a "ridiculous", "vulgar", "trivial" genre, considered "in need of care".

Sobota, 16. aprila / Saturday, 16 April

Ob 14.00 / At 2.00 pm

Helmut Loos

Univerza v Leipzigu

University of Leipzig

Leipzig in njegovi glasbeni založniki kot atrakcija

Dva vidna primera privlačnosti, ki so jo Leipzig in njegovi glasbeni založniki imeli na glasbenike iz vse Evrope, še posebno iz severnega dela, predstavlja čas, ko je imel Edvard Grieg v hiši glasbenega založnika Maxa Abrahama stalno na voljo dve sobi in ko je Peter Iljič Čajkovski svojo evropsko potovanje v letu treh cesarjev (1888) začel z obiskom Leipziga. Na podlagi dopisovanj založnikov je mogoče znatno pomnožiti število takšnih primerov in označiti Leipzig kot središče evropskega omrežja, ki je zaznamovalo meščansko glasbeno kulturo.

Leipzig und seine Musikverleger als Attraktion

Wenn Edvard Grieg im Hause des Musikverlegers Max Abraham zwei Zimmer zur ständigen Verfügung besaß, wenn Peter Tschaikowski seiner Europareise im Dreikaiserjahr 1888 mit einem Besuch in Leipzig startete, so sind dies nur zwei prominente Beispiele für die Anziehungskraft, die Leipzig und seine Musikverleger auf Musiker aus ganz Europa, insbesondere aus dem nördlichen Teil, besaß. Anhand der Korrespondenz von Verlegern lassen sich die Beispiele signifikant vermehren und zeichnen Leipzig als Zentrum eines europäischen Netzwerks aus, das die bürgerliche Musikkultur prägte.

Luba Kyyanovska

Univerza v Lvovu

University of Lviv

Lvov v Galiciji – zbirališče narodne kulture v 19. stoletju

Pokrajina Galicija in njeno glavno mesto Lvov (Lemberg) sta se zgodovinsko razvijala na evropskem razpotju vzhoda in zahoda. Galicija je v zadnjem tisočletju pripadala različnim državam: Kijevski Rusiji, poljski monarhiji, kraljevi imperialni habsburški monarhiji, od leta 1919 spet Poljski, od leta 1939 ZSSR, od leta 1991 pa neodvisni Ukrajini. Zato so tu živele številne nacionalne skupnosti – avtohtoni Ukrajinci (Rusini), Poljaki, Nemci, Čehi, Judje, Madžari, Romuni, Rusi. Omenjene so le te nacionalne skupnosti, ki so ustvarjale lastna kulturna društva in se povezovale v različnih zgodovinskih obdobjih. Bogato trgovsko mesto je privabljal predstavnike različnih narodov in se postopoma oblikovalo v večnacionalno, politično, ekonomsko

in kulturno središče pokrajine. Ta zgodovinsko-geografska opomba se zdi zelo pomembna za razumevanje kulturnih procesov v pokrajini.

Številni filozofski, znanstveni, estetsko-umetnostni vplivi so v Galicijo prihajali z vseh koncev Evrope ter zajeli vsa humanistična področja pa tudi kulturo in vse vrste umetnosti: arhitekturo, likovno umetnost, literaturo, še posebej pa glasbo. Glasbeno-kulturni stiki med predstavniki različnih narodov, ki so živeli v tej pokrajini, so se vzpostavljali raznoliko in včasih z zgodovinskega vidika neenakomerno.

Lviv (Lemberg) in Galicia - a meeting place of national culture in the XIX. Century

The country Galicia and its capital Lemberg (Lviv) developed historically on the European crossroads "East - West". Galicia belonged within the last millennium to the different States: Kievan Rus, the Polish monarchy, the Royal Imperial Habsburg Monarchy, from

1919 - back to Poland, from 1939 year to the USSR, from 1991 - the independent Ukraine. This lived here numerous national community - autochthonous Ukrainian (Ruthenian), Polish, German, Czech, Jewish, Hungarian, Romanian, Russian. It only mentions these national communities who created their own cultural societies and connected in the different historical periods. The rich trading city attracted the representatives of different nations and gradually formed as the multi-national, political, economic and cultural center of the country. This historical-geographical remark seems very important for understanding the cultural processes in the country.

Numerous philosophical, scientific, aesthetic-artistic influences flocked to Galicia from all corners of Europe and have been in every humanistic sphere, as well as in culture and in all types of art: in architecture, fine arts, literature, marked expressive especially in music. The music - cultural contacts between the representatives of different nations, which populated this country, developed varied and sometimes uneven in historical perspective.

Peter Andraschke

Univerza Justus Liebig v Giessnu
Justus Liebig University Giessen

Egon Wellesz na Dunaju in v Oxfordu. Postaje življenja

Anglija je bila poleg Amerike najpomembnejši cilj avstrijskih izseljencev na begu pred nacističnim režimom in to velja tudi za umetnike vseh panog. Med skladatelji je bil Egon Wellesz eden najvidnejših. Ko se je leta 1938 preselil v Anglijo, je bil mednarodno zelo uspešen skladatelj, ugleden glasbeni zgodovinar (specializiran za barok in bizantinistiko) in glasbeni pisec. V državi pribežališča je lahko svoje delo kljub težavam nadaljeval s pomočjo britanskih kolegov in prijateljev. Najprej sta imeli osrednjo vlogo poučevanje in raziskovanje na Univerzi

v Oxfordu. Spomini na njegovo prvotno domovino oživijo tudi v njegovih kompozicijah, na primer v *Godalnem kvartetu št. 5* (1944), z naslovom »In memoriam«, in v *Dunajskih pesmih*, op. 82 (1959), na podlagi narečnih besedil avtorja H. C. Artmanna.

Egon Wellesz in Wien und Oxford. Stationen eines Lebens

England war neben Amerika das wichtigste Ziel österreichischer Emigranten auf der Flucht vor dem Naziregime. Das betrifft auch alle Sparten von Kulturschaffenden. Unter den Komponisten zählte Egon Wellesz zu den prominentesten. Als er 1938 nach England übersiedelte, war er ein international höchst erfolgreicher Komponist, ein angesehener Musikhistoriker (mit den Spezialgebieten Barock und Byzantinistik) und Musikschriftsteller. Er konnte im Zufluchtsland seine Arbeit trotz Schwierigkeiten mit Hilfe britischer Kollegen und Freunde fortsetzen. Einen Schwerpunkt bildeten zunächst Lehre und Forschung an der Universität Oxford. Erinnerungen an seine alte Heimat tauchen auch in seinen Kompositionen auf, beispielhaft im 5. Streichquartett op.60 (1944) mit dem Titel „In memoriam“ und in den Wiener Liedern op. 82 (1959) auf Dialekttexte von H.C. Artmann.

Sobota, 16. aprila / Saturday, 16 April

Ob 15.30 / At 3.30 pm

Niall O'Loughlin

Univerza v Loughboroughu

Loughborough University

Beg iz Katalonije: ustvarjalna izkušnja Roberta Gerharda

Veliko migracij iz kontinentalne Evrope v Združeno kraljestvo v 30. letih 20. stoletja je pomenilo beg zaradi verskega preganjanja. Odhod iz Španije leta 1939 pa je imel za enega od tamkajšnjih skladateljev, Katalonca Roberta Gerharda, izrazito političen značaj. Med špansko državljansko vojno je podpiral republikanske ideje v Španiji, z zmago generala Franca pa je postal zelo ranljiv. Njegov beg iz Barcelone prek Pariza v varno zatočišče v Cambridgeu v Angliji je bil spretno izveden. Posledice so bile za Gerharda odločilne.

Njegovo glasbeno usposabljanje je bilo temeljito, a raznovrstno. Po študiju s Felipejem Pedrellom je v celoti ozavestil ljudsko glasbo svoje domovine, študij kompozicije z Arnoldom Schönbergom pa mu je odprl oči za dvanajsttotsko tehniko. Njegova kariera skladanja je črpala iz potez obeh. V Gerhardovem kompozicijskem razvoju je mogoče zaslediti tri faze: prvo v domovini ter nekaj let v Avstriji in Nemčiji, ko je spoznaval osnovne kompozicijsko-tehnične značilnosti (npr. dodekafonijo); drugo v izbrani državi, ko je preučeval povezave ljudske glasbe s Katalonijo in drugimi deli Španije in tretjo, ko je v svojih stvaritvah združeval vse omenjene tehnike, z namenom, da bi ustvaril vrsto izjemnih, velikih del.

Escape from Catalonia: the Composing Experience of Roberto Gerhard

Much migration from Continental Europe to the United Kingdom during the 1930s was an escape from religious persecution. The departure from Spain in 1939, however, of one of its composers, the Catalan Roberto Gerhard, was emphatically political.

He had supported the Republican cause in Spain during the Spanish Civil War and, with the victory of General Franco, he was very vulnerable. His flight from Barcelona via Paris to safety in Cambridge in England was masterminded skilfully. The consequences for Gerhard were fundamental.

His musical training was thorough but varied. As a result of his study with Felipe Pedrell, he was fully aware of the folk music of his native land, but his composition studies with Arnold Schönberg opened his eyes to twelve-note technique. His composing career constantly drew on the features of both in varying degrees, finally realising with complete assurance a masterly synthesis. There were three stages in Gerhard's compositional development: first, in his own country and for a few years in Austria and Germany, the establishment over about 20 years of his basic techniques (folk music, twelve-note technique); secondly in his adopted country the exploration,

over about ten years, of folk music links with Catalonia and other parts of Spain; thirdly the full exploitation over the last twenty years of his life of all his techniques, with the important addition of electronic music, to create an outstanding series of major works.

Philip Ross Bullock

Univerza v Oxfordu
University of Oxford

Samospevi Arthurja Louríja: ruske korenine in kasnejša življenja v izgnanstvu

Čeprav sta bila življenje in delo Arthurja Vincenta Louríja (1892–1966) nedavno v znatnem obsegu ponovno strokovno ovrednotena, pa je bila njegova obsežna ustvarjalnost samospevov raziskana le površinsko. Deloma se to kaže v zgrešeni presoji, da imajo njegove opere in orkestrska dela prednost pred manjšimi komornimi kompozicijami, deloma pri postavljanju samospevov v kontekst izgnanstva in migracije. Ker je samospev tako intimno povezan z vprašanji nacionalne literature, se pogosto domneva, da izgnanstvo povzroči prelom v ustvarjalnosti samospevov. Ta domneva drži za Rahmaninova in celo, čeprav v manjšem obsegu, Medtnerja, ne velja pa za nekatere druge skladatelje. Zato ta referat obravnava dela Louríja kot skladatelja samospevov v povezavi z njegovo izbiro pesnikov in tematike pa tudi njegovo razumevanje glasbene oblike in njegovo razmerje s kulturo, v kateri se je znašel v določenem času. Tako lahko zaznamo plodno zgodnje obdobje, povezano s svetovljansko kulturo modernizma v Sankt Peterburgu (uglasbitve Sapfo, Verlaina, Christine de Pisan ter Ahmatove), kot tudi bolj šibko obdobje izgnanstva, v katerem prevladujejo teme spomina in izgube (to še posebno velja za cikel *The Narrow Lyre*, sestavljen med letoma 1920 in 1941).

Arthur Lourie's Songs: Russian Origins and Exilic Afterlives

Although the life and work of Arthur Vincent Lourié (1892–1966) has recently come in for considerable scholarly re-evaluation, there has been very little work done on his extensive output of songs. Partly this reflects a tendency within Lourié criticism to prefer his operas and orchestral works to smaller chamber compositions, but it also reflects the difficulty of placing song in the context of exile and migration. As song is so intimately linked to questions of national literatures, it is often assumed that exile effects a rupture in the output of song composers. This assumption would hold in the case of, say, Rachmaninoff and even, although to a lesser extent, Medtner, but it is belied by study of other composers. This paper will therefore consider Lourié's output as a song composer, relating his choice of poets and themes, as well as his handling of musical form, to his relationship to the culture in which he found himself at any particular time. One can

therefore discern a productive earlier period linked to the cosmopolitan culture of St Petersburg modernism (settings of Sappho, Verlaine and Christine de Pisan, as well as of Akhmatova), as well as a more attenuated exilic period in which themes of memory and loss predominate (this is especially the case with the cycle, *The Narrow Lyre*, compiled between 1920 and 1941).

Katerina Levidou

Univerza v Atenah, Univerza v Londonu
University of Athens, University of London

V duhu izgnanstva: o medvojni duhovnosti Arthurja Louriéja

Okrepitev religioznega mišljenja je pogost znak izgnanstva, saj je naravni odziv na nevarnosti in negotovost migracije. To je bil zagotovo tudi način odziva ruskega skladatelja Arthurja Louriéja (1892–1966) na njegov položaj izgnanca. Lourié je pridobil ugled kot futurist v Sankt Peterburgu zgodnjega dvajsetega stoletja, čeprav estetski vtis njegovih del v Peterburgu ne dokazuje nujno tega, saj kaže protoneoklasicistične značilnosti. Tedaj se je kot rojen Jud spreobrnil v katoliško vero, čeprav je iskrenost spreobrnitve še vedno sporna, saj domnevajo, da si je z njo zgolj omogočil prvo poroko. V prvem obdobju njegovega skladanja ne manjka kompozicij z religiozno vsebino (*Pleurs de la Vierge Marie. Fragment d'une chanson pieuse du XIII siècle* (1915) in *Corona Carminum Sacrorum* (1915–17)), vendar je Lourié globoko duhovnost razvil v emigraciji, najprej v Parizu – v medvojnih letih, izrazito v času, ko se je njegov rojak Igor Stravinski, ki je bil nato njegova desna roka, ponovno spreobrnil v pravoslavje – in nato v ZDA – v povojnih letih. Zato je razvil estetiko, s katero je združil svoje zanimanje za vprašanje modernosti in iskanje glasbenega modernizma na eni strani ter z močno željo po duhovnem izražanju na drugi strani. Ta estetika je izhajala tako iz njegovih stikov s francoskim katoliškim filozofom Jacquesom Maritainom kot iz ruske kulturne in intelektualne zapuščine, saj je bila izražena zlasti z emigracijo v kontekstu ruskega izseljenskega gibanja, imenovanega evrazianizem. Zato je Lourié poudarjal pomembnost duhovnosti in z njo predstavil alternativo temu, kar je zaznaval kot nepravilni preobrat v glasbenem ustvarjanju modernistov. V pričujočem referatu je ta estetika analizirana v zvezi z njegovimi literarnimi deli in nekaterimi njegovimi medvojnimi kompozicijami: *Sonate liturgique* (1928), *Concerto spirituale* (1928–29) in *Sinfonia dialectica* (1930).

In the Spirit of Exile: On Arthur Lourié's Interwar Spirituality

The enhancement of religious sentiments is a common symptom of exile, being a natural response to the perils and insecurity of migration. It was certainly the way the Russian composer Arthur Lourié (1892–1966) reacted to his exilic state.

Lourié acquired a reputation as a Futurist in early twentieth-century St Petersburg, although the aesthetics of his Petersburg output does not necessarily justify this characterisation, bearing proto-neoclassical traits. At that time, this Jew, by birth, converted to Catholicism, yet the sincerity of this conversion is still a matter of dispute, since it has been suggested it was merely meant to facilitate his first marriage. Compositions with a religious orientation are not absent from that first compositional period (Pleurs de la Vierge Marie. Fragment d'une chanson pieuse du XIII siècle (1915) and Corona Carminum Sacrorum (1915–17)); yet it was in emigration that Lourié developed a profound spirituality, first in Paris – during the interwar years, significantly at the time his compatriot Igor Stravinsky, whom he then served as his right-hand man, reverted to Orthodoxy – and subsequently in the USA – in the post-war years. He thus developed an aesthetics that synthesised his preoccupation with the issue of modernity and the quest for musical modernism, on the one hand, with an urge for spiritual expression, on the other. This aesthetics drew as much on his contact with the French Catholic philosopher Jacques Maritain, as on the Russian cultural and intellectual heritage, as it was articulated, in particular, in emigration in the context of the Russian émigré movement called Eurasianism. Lourié, therefore, put forward an alternative to what he perceived as a false turn in musical modernist creation, emphasising the importance of spirituality. My paper will analyse this aesthetics with reference to his writings and some of his interwar compositions: Sonate liturgique (1928), Concerto spirituale (1928–29) and Sinfonia dialectica (1930).

Ponedeljek, 18. aprila / Monday, 18 April**Ob 9.00 / At 9.00 am****Katarina Trček**

Muzikološki inštitut, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti

*Institute of Musicology, Scientific Research Centre of the Slovenian Academy of Sciences and Arts***Glasbene migracije na Slovenskem v 17. in 18. stoletju**

Slovenija je bila že od nekdaj močno prehodno ozemlje s številnimi tranzicijskimi potmi, kar jasno odseva tudi pregled glasbenih migracij.

Prav glasbene migracije na Slovenskem v 17. in 18. stoletju so predmet raziskav mednarodnega projekta HERA MusMig (Glasbene migracije v zgodnjem novem veku: na sotočju evropskega vzhoda, zahoda in juga), ki poteka tudi na Muzikološkem inštitutu. Znotraj projekta ne potekajo zgolj specializirane muzikološke študije, temveč je cilj projekta usmerjen predvsem v izdelavo širše spletne podatkovne zbirke potujočih glasbenikov. V zbirko so vključeni najrazličnejši popotniki, ne glede na čas trajanja njihovega bivanja na Slovenskem: trajne, začasne migracije in tiste, pri katerih je bilo slovensko ozemlje zgolj tranzicijska pot; ne glede na to v kolikšni meri in na kakšen način so bili povezani z glasbo: kot ustvarjalci, poustvarjalci, njeni spodbudniki, obrtniki/rokodelci, mecenari itd.; in ne glede na stopnjo njihove glasbene izobrazbe: profesionalni glasbeniki, ljubitelji in tisti, katerih primarni poklic ali družbeni status je predpostavljala glasbeno udejstvovanje. Med njimi so tako priseljeni, izseljeni glasbeniki in tisti, ki so slovensko ozemlje zgolj prečkali.

Analiza dosedanjih raziskav in pridobljenih podatkov podaja bogato statistiko glasbenih migracij na Slovenskem, ki pa zaradi široko zastavljenega pojma migracij še ne pripomore k natančnemu poznavanju dejanskega glasbenega stanja na Slovenskem. Predstavitev se bo v nadaljevanju zato omejila zgolj na trajnejše migracije in podrobneje predstavila na slovensko priseljene profesionalne glasbenike in njihov vpliv na tukajšnje glasbeno življenje. Tako bo osvetljeno glasbeno dogajanje na slovenskem ozemlju v 17. in 18. stoletju. Izpostavljeni bodo tvorci glasbenega življenja in pojasnjeni vplivi. Opredeljeni bodo tudi najpogostejši migracijski centri in ustanove, katerih delovanje posredno kaže vpliv in pomembnost migracij v slovenskem glasbenem prostoru ter njihovo vpetost v širši evropski migracijski okvir.

Musical migrations in 17th and 18th century Slovenian lands

Since the earliest times Slovenian lands have been very much lands of transit, with numerous routes crossing its territory, and this is clearly reflected in an overview of musical migrations. Indeed musical migrations in Slovenian lands in the 17th and

18th centuries are a subject of research under the international project HERA MusMig (Music Migrations in the Early Modern Age: the Meeting of the European East, West and South), which is also being conducted at the Institute of Musicology. The project involves not just specialised musicological studies, but rather aims first and foremost to create a broad web database of travelling musicians. The database includes a very wide variety of travellers, irrespective of the duration of their stay in Slovenian lands – permanent, temporary migrations and those where the Slovenian lands were just a transit route; irrespective of how far and in what way they were connected with music – as writers, performers, promoters, craftspeople, patrons etc.; and irrespective of their level of musical education – professional musicians, amateurs and those whose primary occupation or social status superseded musical activity. These include immigrant and emigrant musicians, and those who simply crossed Slovenian lands.

Analysis of research to date and data obtained offers rich statistics of musical migrations in Slovenian lands, although given the broadly set out concept of migration this does not yet contribute to any precise knowledge of the real state of music in Slovenian lands. Henceforth the presentation will therefore be confined to more permanent migrations and will showcase in detail professional musicians who have moved to Slovenian lands and their influence on musical life here. This will serve to shed light on musical developments in Slovenian lands in the 17th and 18th centuries. We will showcase those that created the musical life and explain their influences. We will also define the most common migration centres and institutions, whose activities point indirectly to the influence and importance of the migrations in Slovenian musical circles and their involvement in the wider European migration framework.

Metoda Kokole

Muzikološki inštitut, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti

Institute of Musicology, Scientific Research Centre of the Slovenian Academy of Sciences and Arts

Kavalirsko potovanje v Italijo – eden od povzročiteljev evropskih glasbenih migracij v 18. stoletju

Proti sredini 18. stoletja je bilo kavalirsko potovanje oz. tako imenovani Grand Tour za sinove premožnih in vplivnih evropskih plemiških družin že povsem ustaljen način dopolnilnega izobraževanja in neposrednega uvajanja v svet mednarodne politike, ekonomije in omike. Na obveznem obisku zibelke klasične kulture – Italije je bilo v ospredju tudi spoznavanje njene glasbene tradicije in predvsem opernega gledališča. Za glasbeno umetnost bolj dovzetni so o svojih doživljajih poročali znancem in svojim družinam ter si za spomin kupili, dali prepisati ali celo samo zapisali glasbena dela, ki so jih želeli doma podoživljati. Najpremožnejši glasbeni ljubitelji pa so s potovanj s seboj pripeljali celo glasbenike. Predlagani prispevek bo primerjal dve na videz povsem

nepovezani potovanja po Italiji iz približno istega časa, o katerih pričajo ohranjena pisma, a tudi dve preživeli zbirki rokopisov glasbenih del, ustvarjenih v približno istem času. Nekatere konkordance pričajo o tem, da so bila določena glasbena dela v svojem času še posebno privlačna oz. priljubljena. Prav naključni obiskovalci raznih italijanskih središč pa so poskrbeli, da so iz krajev svojega nastanka in neposrednih izvedb ta dela odpotovala v razne konce Evrope.

Kot primera bom obravnavala potovanje štajerskega plemiča Ignaca grofa Attemsa (leta 1738 je potoval po Italiji) in njegove zbirke okoli sto italijanskih opernih arij, ki so danes v Mariboru, ter angleškega pesnika Thomasa Graya (po Italiji je potoval v letih 1739 in 1740), ki je na potovanju po Italiji zbral in deloma tudi sam zapisal okoli 220 italijanskih opernih arij, ki jih danes hrani univerza Yale v Združenih državah. Oba sta o svojih potovanjih poročala domačim oz. prijateljem, tako da imamo na voljo sorodno primarno gradivo.

Referat bo posvečen 300. obletnici rojstva pesnika Graya v letu 2016.

Eighteenth-century Grand Tour of Italy as a vehicle for European music migrations

Towards the middle of the 18th century, the princely journeying or Grand Tour of the sons of well-off and influential European noble families became a fully established way of supplementing education and a direct induction into the world of international politics, economics and culture. Prominent in the obligatory visit to the cradle of classical culture, Italy, was an awareness of its musical tradition and especially its operas. Those more sensitive to the musical arts reported on their experiences to their acquaintances and families, and as mementos they bought, had transcribed or even just wrote down musical works they wished to experience again at home. The wealthiest lovers of music even brought musicians home with them from their travels. The proposed paper will set in parallel two apparently entirely unconnected journeys through Italy from approximately the same time, in witness of which there are preserved letters as well as two surviving collections of music manuscripts written at around the same time. Certain concordances testify to the fact that certain musical works were especially attractive and popular in their time. Completely coincidental visitors to various Italian centres ensured that these works travelled from the locations of their composition and direct performance to various parts of Europe.

As examples of this I will discuss the journey of the Styrian noble Ignac Count Attems (in 1738 he travelled through Italy) and his collection of around 100 Italian operatic arias, which are located today in Maribor, and the English poet Thomas Gray (who travelled through Italy in 1739 and 1740), who on his journey through Italy collected and partly himself wrote down around 220 Italian operatic arias, which are preserved today at Yale University in the USA. Both men reported to their local circles and friends about their journeys, so we possess related primary material.

The paper will be dedicated to the 300th anniversary of the birth of poet Thomas Gray in 2016.

Nataša Cigoj Krstulović

Muzikološki inštitut, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti

Institute of Musicology, Scientific Research Centre of the Slovenian Academy of Sciences and Arts

Gostovanje gledališke družbe Emanuela Schikanedra v Ljubljani

Gostovanja potujočih gledaliških družb – v sklopu teme posvetovanja jih lahko razumemo tudi kot kratkotrajne ali začasne migracije – so bila v 18. stoletju uveljavljena oblika glasbene prakse evropskega prostora, njihove poti in repertoar pa odvisni tudi od zunajglasbenih dejavnikov. Ko je ob koncu 18. stoletja v habsburški monarhiji avstrijski monarh za utrjevanje izvirne, na nemškem jeziku temelječe kulture z reformami pospešil proces izpodrivanja do tedaj prevladujoče in popularne italijanske glasbe, je val teh organizacijskih sprememb iz prestolnice – Dunaja dosegel tudi obrobje monarhije. Opazujemo jih lahko tudi na primeru gostovanja gledališke družbe Emanuela Schikanedra, ki je v glavnem mestu nekdanje avstrijske dežele Kranjske, Ljubljani, gostoval v zimskih sezonah 1779/80 ter 1781/82. Glasbeni repertoar, ki ga je ta družba uprizorila, značilno odraža omenjeni proces. Z uprizoritvijo tedaj v evropskem prostoru izjemno popularne Paisiellove opere *La Frascata* je Schikaneder ugodil okusu ljubljanskega občinstva, naklonjenega italijanski operi, po drugi strani pa je z uprizoritvami nemških in tudi avstrijskih singspielov populariziral izvorna dela v nemškem jeziku. Ob relativno skromnih virih sta za prepoznavanje tedanje glasbeno-poustvarjalne prakse dragocena tudi dva libreta, ki ju je dal Schikaneder natisniti v Ljubljani. To sta Großmannovo besedilo za komično opero nemškega ustvarjalca Friedricha Ludwiga Bende *Gesänge aus der komischen Oper: der Barbierer von Seville* in nemški prevod besedila omenjene Paisiellove opere *Das Mädchen von Fraskati* (izv. *La Frascata*).

Emanuel Schikaneder's theatre troupe's stay in Ljubljana

Guest performances by touring theatre companies – as part of the topic of the consultation we may also regard them as brief or temporary migrations – were an established form of musical practice in 18th century Europe, and the routes they took and their repertoire depended in part on extramusical factors. At the end of the 18th century, when the Habsburg monarch of the Austrian Empire sought to consolidate original culture founded on the German language by reforms to accelerate the process of superseding what had been until then the dominant and popular Italian music, a wave of such organisational change from the capital, Vienna, reached the margins of the Empire. We may observe this in the case of the Emanuel Schikaneder Theatre Company, which performed as guests in the two winter seasons of 1779/80 and 1781/82 in Ljubljana, then capital of the former Austrian province of

Carniola. The musical repertoire performed by the company reflected very strongly the process mentioned above. By staging what was then in Europe the extremely popular Paisiello opera La Frascatana, Schikaneder accommodated the tastes of Ljubljana audiences that favoured Italian opera, while on the other hand by performing German and also Austrian Singspiel he popularised original German-language works. With our relatively meagre sources, two librettos that Schikaneder had printed in Ljubljana are priceless for identifying the then musical performance practices. These are Großmann's libretto for the comic opera by the German Friedrich Ludwig Benda, Gesänge aus der komischen Oper: der Barbierer von Sevilien and the German translation of the libretto for the aforementioned Paisiello opera, Das Mädchen von Fraskati (orig. La Frascatana).

Ponedjeljek, 18. aprila / Monday, 18 April

Ob 10.30 / At 10.30 am

Vjera Katalinić

Hrvaška akademija znanosti in umetnosti
Croatian Academy of Sciences and Arts

Glasbene migracije v 17. in 18. stoletju: hrvaške dežele med Srednjo Evropo in Sredozemljem

Tematika glasbe in glasbenikov na hrvaškem zgodovinskem ozemlju v 17. in 18. stoletju je bila v zadnjih desetletjih obravnavana v številnih publikacijah. Te navajajo, da so domače glasbene ustvarjalce poučevali iz tujine prihajajoči glasbeniki, ali pa so se domači glasbeni ustvarjalci »usposabljali«
zunaj Hrvaške. Nekateri od teh so se vrnili domov, drugi pa so svojo glasbeno dejavnost nadaljevali daleč od domačih krajev. Vzpostavili so mednarodne stike in večino teh je bilo vzpostavljenih znotraj enega od dveh glavnih kulturnih krogov – srednjeevropskega kroga v Osrednji Hrvaški in Slavoniji ter sredozemskega kroga v vzhodnojadranskem delu (Istra, Dalmacija, Dubrovniška republika), čeprav je bilo tudi nekaj izjem.

Vse te trditve so predmet raziskave evropskega projekta *Glasbene migracije v zgodnjem novem veku: na sotočju evropskega vzhoda, zahoda in juga*, ki v širšem evropskem kontekstu vzpostavlja migracijsko mrežo, katere del bo predstavljen v referatu.

Music Migrations in the 17th and 18th Centuries: Croatian Lands between Central Europe and the Mediterranean

The issue on music and musicians in Croatian historical lands in the 17th and 18th centuries has been discussed during past decades in various publications. It has been stated that some musicians came from abroad, and that local musicians received musical training at home but also "specialized" outside Croatia. Some of them returned home, but some continued their musical activity far away from their hometowns. Most of the international contacts have been achieved within one of the respected two main cultural circles – the Central European one in the Croatia proper and Slavonia and the Mediterranean one in the East-Adriatic part (Istria, Dalmatia, Dubrovnik Republic), although there have been notified some exceptions.

*All these statements have been revisited within the European project *Music migrations in the early modern age: the meeting of the European east, west and south*, and – along with some new research results – have been placed in the broader context, thus creating a part of the migrational network, that will be presented in the paper.*

Gesa zur Nieden

Univerza v Mainzu
University of Mainz

Fortuna. Glasbeno življenje zatočiščnega mesta Glückstadt v 17. in 18. stoletju

Referat obravnava vzpostavitev glasbenega življenja v mestu izgnancev Glückstadt, ki ga je leta 1617 ustanovil Kristijan IV., kralj Danske in Norveške, ob Labi nad Hamburgom, da bi prekosil mogočno hanzeatsko mesto. Zaradi svobode veroizpovedi in carinskih ugodnosti so se v grajsko in garnizonsko mesto kmalu naselili holandski mornarji, sefardski Judje, katoliški Španci in reformirani Francozi. Inicialka, okrašena z notami in lutnjo, ki jo je Friderik IV. leta 1718 natisnil na nove listine z verskimi privilegiji za angleške, holandske in francoske priseljence, pri tem simbolično označuje tedaj že redna prizadevanja različnih skupin, da bi bile prek glasbe deležne mestnega življenja. To je bilo izvedljivo z delnim financiranjem mestnih glasbenikov pa tudi s skrivnostnimi kompozicijami, da bi konkretno osebo čim bolj vezali na glasbeno izvajanje v mestu.

Po eni strani je bilo glasbeno življenje mesta zaznamovano s kontinuiteto družine glasbenikov, ki so znali braniti svoje privilegije v razmerju do vojaških glasbenikov, ki pa so jih tudi vključili v nekatera posebna izvajanja. Po drugi strani z glasbeniki povezani viri pričajo o prizadevanjih, da bi mesto čim prej spet zapustili – bodisi s kompozicijskimi posvetili kralju v upanju na službeni položaj v Köbenhavnu, bodisi z iskanjem vedno nove finančne podpore v okviru nadaljnega ustanavljanja hugenotskih kolonij v severnonemškem prostoru, ali s sprejetjem stalnih služb v Altoni, Hamburgu ali Schwerinu. Referat obravnava tu navedene scenarije stalne nastanitve in premestitev v zvezi z vprašanjem, kako so pridobljena mobilnost zgodnjega novega veka ter prizadevanja za stalne službe in napredovanje na družbeni lestvici sovplivali na glasbeno ustvarjanje v 17. in 18. stoletju in kako so vplivali predvsem na predstave o glasbenicah in glasbenikih pri njihovih mecenih ter na relativno umetniško neodvisnost. V ta namen je treba mobilnost glasbenikov v mestu Glückstadt vselej obravnavati skupaj z drugimi primeri iz nemškega prostora.

Fortuna. Das Musikleben der Exulantenstadt Glückstadt im 17. und 18. Jahrhundert

Im Vortrag soll die Etablierung des Musiklebens in der Exulantenstadt Glückstadt untersucht werden, die im Jahr 1617 von Christian IV., König von Dänemark und Norwegen an der Elbe oberhalb Hamburgs gegründet wurde, um die mächtige Hansestadt zu übertreffen. Aufgrund von Religionsfreiheit und Zollvorteilen siedelten sich in der Schloss- und Garnisonsstadt bald holländische Seeleute, sephardische Juden, katholische Spanier und reformierte Franzosen an. Die mit Noten und einer Laute verzierte Initiale, die Friedrich IV. 1718 auf die neuen Religionsprivilegien für

angliške, holandske in francoske Siedler drucken ließ, steht dabei sinnbildlich für die inzwischen regelmäßigen Anstrengungen der unterschiedlichen Gruppen, sich über die Musik am städtischen Leben zu beteiligen. Dies konnte über Teilfinanzierungen des Stadtmusikus geschehen, war aber auch durch Rätselkompositionen möglich, um die eigene Person größtmöglich an die Musikaufführungen in der Stadt zu binden.

Musikalisch war das Stadtleben einerseits von der Kontinuität einer Musikerfamilie geprägt, die ihre Privilegien gegen die stark präsenten Militärmusiker zu verteidigen wussten, diese aber gleichzeitig auch für einige gesonderte Aufführungen mit einbezogen. Andererseits zeugen musikerbezogene Quellen von den Anstrengungen, die Stadt sobald wie möglich wieder zu verlassen – sei es durch Widmungen von Kompositionen an den König in der Hoffnung auf eine Anstellung in Kopenhagen, sei es durch die Suche nach immer neuen Finanzierungshilfen im Rahmen weiterer Gründungen von Hugenottenkolonien im norddeutschen Raum, sei es durch die Annahme fester Stellen in Altona, Hamburg oder Schwerin. Im Vortrag sollen die hier genannten Sesshaftigkeits- und Mobilitätsszenarien in Bezug auf die Frage untersucht werden, wie die frühneuzeitliche gegebene Mobilität sowie das Streben nach festen Stellen und sozialem Aufstieg die musikalische Produktion im 17. und 18. Jahrhundert mitbestimmten und wie sie sich vor allem auf das Selbstverständnis von Musikerinnen und Musikern zwischen ihren Mäzenen und einer relativen künstlerischen Unabhängigkeit auswirkten. Hierzu sollen die Musikermobilitäten Glückstadts stetig mit weiteren Beispielen aus dem deutschen Raum kontextualisiert werden.

Berthold Over

Univerza v Mainz
University of Mainz

»Voyage à Paris«. Christian IV. von Zweibrücken med akulturacijo in presom kulture

Če uporabimo še kak drug pojem za migracijo in mobilnost, lahko govorimo ne le o »izseljevanju«, »imigraciji« ali »emigraciji«, temveč tudi o potovanju. Na podlagi primera Kristijana IV. so v referatu pojasnjeni vplivi njegovih potovanj na glasbeno življenje v Parizu, Zweibrücknu in Mannheimu z vidika migracije.

Okoli leta 1770 se je vojvoda Kristijan IV. po več mesecev zadrževal v Parizu in poleg splošnega udobja v mestu, slovitem po vsakovrstnem razkošju, užival tudi v glasbenem življenju in vseh njegovih vidikih. Z lastnimi glasbenimi dogodki se je poskušal prek procesa akulturacije integrirati v družbeno in kulturno okolje mesta, ki je bilo med drugim zaznamovano z zasebnimi plemiškimi izvedbami in plemiškimi orkestri. Kulturni vpliv francoskega glavnega mesta pa ni bil enostranski. Kristijan je bil sicer v stikih s francoskimi glasbeniki in je pri njih kupoval glasbena dela (François-André Danican Philidor, François-Joseph Gossec), vendar so veliko večje zneske dobivali nemški glasbeniki v izgnanstvu (Henry-Joseph Rigel

alias Heinrich Joseph Riegel in Valentin Roeser), ki jih je vojvoda aktivno podpiral. Kristijan u so sledili tudi glasbeniki, ki so potovali iz Nemčije v Francijo. S ciljno podporo v obliki koncertov in publikacij je načrtoval integracijo in jamčil za uspeh glasbenikov iz Mannheima in Zweibrückna. Objave skladb teh glasbenikov, ki jih je financiral vojvoda, pa niso bile le sredstvo za njihovo »promocijo« v Parizu, temveč tudi znamenje njegove politike prenosa kulture.

»Voyage à Paris«. Christian IV. von Zweibrücken Akkulturation und Kulturtransfer

Wendet man einen weiten Begriff von Migration und Mobilität an, so fallen nicht nur „Auswanderung“, „Immigration“ oder „Emigration“ darunter, sondern auch Reisen. Anhand des Beispiels von Christian IV. von Zweibrücken sollen im Vortrag die Auswirkungen seiner Reisen auf das Pariser, Zweibrücker und Mannheimer Musikleben unter dem Blickwinkel der Migration beleuchtet werden.

Um 1770 hielt sich Herzog Christian IV. von Zweibrücken jährlich für mehrere Monate in Paris auf und genoss neben den allgemeinen Annehmlichkeiten der für jegliche Art von Luxus berühmten Stadt auch das Musikleben in allen seinen Facetten. Durch eigene musikalische Events versuchte er, sich über einen Akkulturationsprozess in das gesellschaftliche und kulturelle Klima der Stadt, das u.a. durch adlige Privataufführungen und adlige Privatorchester geprägt war, zu integrieren. Der kulturelle Einfluss der französischen Hauptstadt war jedoch nicht einseitig. Christian hatte zwar Kontakt zu französischen Musikern und kaufte bei ihnen Musik an (François-André Danican Philidor, François-Joseph Gossec), viel größere Beträge flossen aber an deutsche Exilmusiker (Henry-Joseph Rigel alias Heinrich Joseph Riegel und Valentin Roeser), die somit durch den Herzog aktiv unterstützt wurden. Im Gefolge Christians reisten zudem Musiker aus Deutschland nach Frankreich. Durch gezielte Förderung in Form von Konzerten und Publikationen intendierte er eine Integration und garantierte den Erfolg von Musikern aus Mannheim und Zweibrücken. Die vom Herzog finanzierte Veröffentlichung von Musik dieser Musiker ist jedoch nicht nur ein Mittel für ihre „promotion“ in Paris, sondern auch ein Indiz für seine Politik des Kulturtransfers.

Ponedeljek, 18. aprila / Monday, 18 April

Ob 14.00 / At 2.00 pm

Lubomír Spurný

Masarykova univerza
Masaryk University

Glasba in migracije: prispevek k zgodovini češke moderne glasbe (1870–1945)

Referat ponuja pregled nekaterih različnih migracijskih gibanj, ki jih je mogoče zaznati v češki glasbeni kulturi 19. in 20. stoletja. Obravnavana so področja kompozicijske tehnike, različni pristopi, migracijska gibanja posameznikov in skupin. V 19. stoletju so denimo glasbeniki iz čeških dežel prispevali k izjemnemu razvoju kultur evropskega vzhoda in juga. Značilno vlogo so igrali glasbeniki, ki so prebivali na Slovaškem po ustanovitvi Češkoslovaške (1918). Nasprotno pa je bilo na češkem ozemlju znatno migracijsko gibanje nemških glasbenikov po letu 1933.

Music and Migration: Contribution to the History of Czech Modern Music (1870–1945)

The paper brings an overview of some variants of migration movements that are detectable in the Czech music culture of 19th and 20th centuries. The aspects in question are compositional techniques, attitudes, migration movement of individuals and groups. In the 19th century, for instance, musicians from the Czech lands contributed to the remarkable development of cultures of European east and south. A distinctive role was played by musicians residing in Slovakia after the formation of Czechoslovakia (1918). The Czech territory, on the contrary, records a considerable migration movement of German musicians after 1933.

Lana Paćuka

Univerza v Sarajevu
University of Sarajevo

Od »prtijažne kulture« do splošno sprejete kulturne obveze: primer glasbenega življenja v avstro-ogrskem Sarajevu

Avstro-Ogrska okupacija Bosne in Hercegovine (1878–1918) je bila eno od najbolj nemirnih obdobij v politični, družbeni in kulturni zgodovini te države. Sarajevo je kot pomembno središče Avstro-Ogrske oblasti v Bosni in Hercegovini postalo epicenter uveljavljanja novih družbeno-kulturnih vrednot, ki jih je Avstro-Ogrsko cesarstvo poskušalo vzpostaviti v Bosni in Hercegovini.

Doseganje načrtovanih političnih ciljev je vodilo do obsežnih družbenoekonomskih sprememb, ki so vplivale na vsa

področja družbe. Priseljenci so iz različnih delov monarhije prihajali kot usposobljena delovna sila in začeli prevzemati pobudo na vseh družbenih in kulturnih področjih. Prišlo je do znatne demografske rasti, najvidneje v Sarajevu, tako da se je iz orientске province začelo preoblikovati v mesto, ki »diha« v skladu s standardi zahodnoevropske kulture. V kratkem obdobju je bilo Sarajevo »potisnjeno« v orbito novih in neznanih kulturnih tokov, katerih glavni nosilci so bili priseljenci. Nemci, Čehi, Madžari, Hrvati in Slovenci so predstavljali polovico populacije in so neposredno vplivali na ustvarjanje kulturnega okolja in s tem glasbenega življenja. Tujci so postali glavni »krivci« za zametke zahodnoevropskega tipa glasbenega življenja v tej regiji, saj je bilo to neposredno odvisno od njihovih dejavnosti. V prvih letih okupacije so bili oni prvi nosilci in edini potrošniki novih glasbenih vrednot, zato jih je lokalno prebivalstvo označilo za glavne spodbujevalce tako imenovane »prtlijažne« kulture – kulture, ki je prišla s kovčki okupacije –, kar je z vidika Bosancev in Hercegovcev veljalo za vsiljeni element. Vendar so glasbeni vplivi, ki so prišli z Avstro-Ogrsko, naposled začeli pronicati v vsa področja družbeno-kulturnega življenja in se brez težav preoblikovali v splošno sprejete in dominantne kulturne smernice, katerih dejanska potrditev je bila očitna s pojavom prvih bosanskih in hercegovskih umetnikov na glasbeni sceni tistega časa.

From "baggage culture" to universally accepted cultural commitment: the case of the musical life of Austro-Hungarian Sarajevo

Occupation of Bosnia and Herzegovina by the Austro-Hungarian Empire (1878–1918) was one of the most turbulent periods in its political, social and cultural history. Sarajevo, as a major center of Austro-Hungarian rule in Bosnia and Herzegovina has become the epicenter of the implementation of new socio-cultural values that the Austro-Hungarian Empire tried to establish in basis of the Bosnian and Herzegovinian society.

Achieving the planned political goals has led to extensive socio-economic changes that have affected all aspects of society. Immigrants arrived from various parts of the Monarchy as a capable workforce, wherein they take the initiative in all social and cultural fields. Also, it comes to extensive demographic growth, most visible in Sarajevo, which began to transform from the Oriental province into the city that begins to live according to the standards of Western-European culture. In a short period of time Sarajevo was "pushed" into the orbit of the new and unknown cultural streams, whose the main bearers were settlers.

Germans, Czechs, Hungarians, Croats and Slovenes represented a half of the population, and have directly influenced on the creation of cultural circumstances, and therefore musical life. Foreigners have become the main "culprits" for the beginnings of Western-European type of musical life in this region, because it was directly dependent on their activities. In the first years of occupation they were the first bearers, and the only consumers of new musical values, and because of that local population called them the

main promoters of the so-called "baggage" culture – culture brought in occupier suitcases – which from the perspective of the bosnian and herzegovinian people perceived to be imposed element. However, the musical influences arrived with Austro-Hungary eventually begin to infiltrate to all aspects of socio-cultural life, seamlessly converting into the generally accepted and the dominant cultural orientation, whose really confirmation was evident by appearance of the first bosnian and herzegovinian artists on the music scene of the time.

Fatima Hadžić

Univerza v Sarajevu
University of Sarajevo

Glasbena migracija: češki glasbeniki v Sarajevu

Predstavitelj je posvečena vlogi čeških glasbenikov pri oblikovanju moderne glasbene kulture Bosne in Hercegovine. V neugodnem političnem okolju večstoletnega obstoja pod osmansko oblastjo je bila priključitev k Avstro-Ogrski (1878) pomembna prelomnica za vsa družbena področja. Bosansko-hercegovska glasbena kultura se je oblikovala pod vplivom zahodnoevropske glasbe in glasbenikov iz Evrope, ki so prišli ter prispevali k vzpostavitvi nove evropske podobe Bosne in Hercegovine. Večina tujih glasbenikov je bila Čehov.

Na podlagi arhivskega raziskovanja ponuja predstavitev pregled različnih dejavnosti čeških glasbenikov v Bosni in Hercegovini s posebno pozornostjo na izvajalski, pedagoški in ustvarjalski dejavnosti.

The Musical Migration: Czech Musicians in Sarajevo

The presentation is dedicated to the role of Czech musicians in the shaping of the modern musical culture of Bosnia and Herzegovina. The unfavourable political context after centuries under Ottoman rule, its annexation by Austria-Hungary (1878) was a major turning point for all spheres of society. Bosnian-Herzegovinian musical culture was shaped by the influence of West-European music and musicians from Europe which had come and contributed to the establishment of the new European image of Bosnia and Herzegovina. Most of the foreign musicians were Czechs. On the basis of archival research the presentation provides an overview of various activities of czech musician in Bosnia and Herzegovina paying particular attention to areas of reproductive activity, pedagogy and composition.

Ponedeljek, 18. aprila / Monday, 18 April

Ob 15.30 / At 3.30 pm

Jernej Weiss

Univerza v Ljubljani / Univerza v Mariboru
 University of Ljubljana / University of Maribor

**»Bankirji, zdravniki, glasbeniki, učitelji,
 duhovniki vsi Čehi, ljubezniva gospoda, ki nas
 bratski ljubi«**

Pregled češko-slovenskih stikov ponuja nadvse bogato zgodovino medsebojnega oplajanja dveh tesno povezanih slovanskih narodov. Stiki med posameznimi ključnimi akterji nastajajoče mlade češke in slovenske kulture so že konec 18. stoletja na Slovensko vodili številne češke izobražence, ki so na številnih področjih pomembno prispevali k razmahu tamkajšnjega družbenega življenja. Jezikovna sorodnost, enak formalno-pravni okvir in predvsem podobna kulturno-politična prizadevanja oziroma bolj ali manj identična nacionalna problematika znotraj Habsburške monarhije pa so z nastopom ustavne dobe v začetku 60-ih let 19. stoletja v enem izmed najboljšežnejših migracijskih tokov še okrepile migracijo iz čeških v slovenske dežele.

**»Bankers, medical doctors, teachers, priests,
 musicians, all Czechs, kind gentlefolk who
 show us brotherly love«**

An overview of Czech-Slovenian contacts reveals an immensely rich history of mutual enrichment of two closely collected Slavic nations. As early as in the late 18th century, contacts between the key figures in the emerging young Czech and Slovenian cultures in Slovenia were led by numerous Czech intellectuals who contributed significantly, in many areas, to the flourishing of social life there. Language similarity, the same legal framework, and in particular similar cultural-political endeavours or more or less identical national issues within the Habsburg Monarchy further intensified migrations from the Czech to the Slovenian lands with the onset of the constitutional period in the early 1860's during one of the most extensive migration flows in the area.

Irena Gantar Godina

Znanstvena svetnica, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, v.p.

Research Advisor, Scientific Research Centre of the Slovenian Academy of Sciences and Arts, retired

Jan Lego, utemeljitelj slovensko-českega prijateljstva

Jan Lego (1833–1906) je bil kot avstrijski uradnik leta 1857 poslan sprva v Kamnik, pozneje v Ljubljano in do leta 1874 živel med Trstom in Ljubljano. Kot velik zagovornik slovanske ideje in slovanske vzajemnosti je ob svojem delu tudi Slovence navduševal za slovansko idejo, slovansko vzajemnost in čim širše kulturno in narodnobuditeljsko delo. Poudarjal je pomen drobnega, malega, a učinkovitega dela za krepitev slovanske solidarnosti in hkrati slovanske izobražence, študente in dijake pozival ne le h kulturnemu delu med Slovenci, marveč tudi k slovensko-češkemu sodelovanju, spoznavanju Češke in Čehov pa tudi k študiju Slovencev na praški univerzi. Tudi po vrnitvi na Češko, 1874, je ostal v tesnih stikih s slovenskimi izobraženci in s svojo široko razvejeno dejavnostjo krepil vezi med Čehi in Slovenci, predvsem z izdajanjem publikacij o Sloveniji in Slovencih. Med svoje pomembne dejavnosti je vključil razvoj slovanske glasbene kulture in hkrati poskrbel, da so tudi na Češkem spoznavali slovensko pesem.

Zaradi vsestranske dejavnosti je bil med Slovenci, zlasti med kulturniki, priljubljen in izjemno cenjen, zato ga je ob 70. rojstnem dnevu tedanji župan Ljubljane, Ivan Hribar, proglasil za »apostola slovensko-česke vzajemnosti« in mu podelil naziv častni meščan Ljubljane.

Jan Lego, father of Slovenian-Czech cooperation

Jan Lego (1833–1906) was sent as an Austrian official first to Kamnik in 1857, then later to Ljubljana, and up until 1874 he shared his time between Trieste and Ljubljana. As a great advocate of Slavic concepts and Slavic reciprocity, alongside his work he inspired Slovenes towards a Slavic awareness, Slavic reciprocity and the widest possible cultural and national awakening work. He emphasised the importance of small-scale yet effective work to strengthen Slavic solidarity, and at the same time he appealed to Slovenes intellectuals, students and school pupils not just to engage in cultural work among the Slovenes, but also in Slovenian-Czech cooperation, to become acquainted with the Czech lands and people, and for Slovenes to study at Prague University. After his return to his Czech homeland in 1874 he maintained close contacts with Slovenian intellectuals, and through his far-reaching activities he strengthened ties between Czechs and Slovenes, especially through publications about Slovenia and the Slovenes. His important activities included the development of a Slovenian musical culture, while at the same time he worked to ensure that Czech people also become acquainted with Slovenian songs.

He was popular and extremely well appreciated among the Slovenes, especially those in the arts, for his wide-reaching activities, and on his 70th birthday the then Mayor of Ljubljana, Ivan Hribar, declared him an "apostle of Slovenian-Czech reciprocity", and awarded him the title of honorary citizen of Ljubljana.

Maruša Zupančič

Muzikološki inštitut, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti
Institute of Musicology, Scientific Research Centre of the Slovenian Academy of Sciences and Arts

Migracije praških violinistov po Evropi med letoma 1811 in 1919

Evropska violinska umetnost se je pod vplivom različnih violinskih šol razvijala vse od 17. stoletja dalje. Mnogi violinski virtuozni so se zaradi boljših zaposlitvenih možnosti preseljevali in na ta način po Evropi prenašali dosežke posameznih nacionalnih violinskih šol. Tako so ostre ločnice med šolami postajale vedno bolj zabrisane, posamezni načini poučevanja pa so se vse bolj mešali. V 17. stoletju so bili poleg italijanskih glasbeniki s Češkega najštevilčnejša skupina tujih glasbenikov v nemških in nekaterih drugih evropskih dvornih kapelah. Med letoma 1740 in 1810 je skoraj polovica poklicnih glasbenikov s Češkega delovala na tujem, zato se ga je prijelo ime »konservatorij Evrope«. Z ustanovitvijo praškega konservatorija leta 1811 je prišlo do večjega vala preseljevanj praških violinistov po Evropi. Zasedli so mesta koncertnih mojstrov najvidnejših evropskih orkestrrov in se kot violinski pedagogi uveljavili na priznanih glasbenih konservatorijih po Evropi. Mnogi so se v glasbeno zgodovino zapisali kot ustanovitelji različnih nacionalnih violinskih šol, denimo odeške violinske šole, zagrebške violinske šole idr. Pomemben pečat so vtisnili tudi na Slovenskem, kjer so bili osrednji nosilci razvoja violinske igre. Emigracijski val praških violinistov po Evropi je začel slabeti šele v obdobju med obema vojnama. V številnih državah so v dobrem stoletju vzgojili nove generacije violinistov in tako zagnali kolesje razvoja violinske pedagogike, ki so ga nadalje poganjali njihovi tamkajšnji violinski potomci in nasledniki.

The migration of Prague violinists throughout Europe between 1811 and 1919

From the 17th century onwards the art of violin playing in Europe was developing through various national violin schools. Motivated by better employment opportunities, many violin virtuosos left their homelands thus disseminating the achievements of their respective national violin schools across Europe. In this way the sharp divisions between individual violin schools become gradually blurred and individual teaching styles started to blend. Second in number only to Italians, Bohemian musicians formed the largest group of foreign

musicians at the courts of Germany and other European countries in the 17th century. Between 1740 and 1810 almost half of the professional violinists originating from Bohemia were active abroad; for that reason Bohemia was labeled "The Conservatory of Europe". Particularly with the establishment of the Prague Conservatory in 1811, a major wave of emigration of Prague violinists emerged. They got engaged as concertmasters of some of the most prominent orchestras and as violin pedagogues at renowned music Conservatories across Europe. Several Prague Violinists went down in musical history as the founders of national violin schools, e.g. Odessa Violin School, Zagreb Violin School etc. Slovene lands were no exception: here also, Bohemians left an important mark in the musical landscape, being the main proponents of the development of violin playing. The spreading of Prague violinists over Europe gradually slowed down between the two World Wars. Over a hundred years, they have raised new generations of violinists throughout Europe, contributing to the spread of this particular strand of violin pedagogy, which was then further developed by local descendants and successors.

Torek, 19. aprila / Tuesday, 19 April
Ob 9.00 / At 9.00 am

Ivan Florjanc

Akademija za glasbo, Univerza v Ljubljani
 Academy of Music, University of Ljubljana

Glasba: stičiščno področje vsebinskih, časovnih in geografskih zidakov evropske glasbene identitete

Nosilne stebre izvorne antične, s tem pa tudi novoveške kulturne in civilizacijske identitete Evrope sestavljajo številne prvine, ki so odločilno sodelovale pri nastanku njene sedanje in polpretekle podobe (in s tem tudi Slovenije), takšne, kot jo poznamo danes. Glasba je v tem soudeležena kot ena od zelo pomembnih prvin, ker je vseprisotno vtkana – ne le v umetniške plasti pretekle in sedanje Evrope, marveč v celoten sistem kulturne podobe Evrope: poleg umetnosti tudi v civilizacijski segment znanosti in celo tehnike. Pota, ki jih je to ali ono vedenje prehodilo, preden smo ga v Evropi zaznali kot gradnik naših vrednot in ga vtkali v našo celoto, pa so bila prepletena z različnimi vplivi raznolikih provenienc. Zato lahko govorimo o migracijskih prispevkih, pretakanjih in stičiščih nosilnih znanstveno-umetniških uvidov in idej navznoter in navzven.

Music: the crossroads where the elements of Europe's musical identity meet: content, period and geography

The pillars supporting the original cultural and civilisational identity of Europe both in Antiquity and in the modern era are composed of numerous elements that came together decisively in the creation of its modern and recent historical image (and this includes Slovenia), the image we recognise today. Music played a contributing part in this, as one of the very important elements, since it is interwoven ubiquitously, not merely into the artistic layers of past and present Europe but also into the entire system of Europe's cultural image – alongside the arts, into the civilisational segment of science and even technology. The routes which this or that knowledge traversed before we identified it in Europe as a building block of our values and placed it in our entirety, were interwoven with various influences from diverse provenances. For this reason we may speak of migrational contributions, percolations and the meeting points of the main scientific and artistic insights and ideas travelling both inward and outward.

Andrej Misson

Akademija za glasbo, Univerza v Ljubljani
Academy of Music, University of Ljubljana

Področje migracije glasbenih idej

Uveljavljen izraz je tudi migracija idej (glej npr. *The Migration of Ideas*, ur. Roberto Scazziero in Raffaella Simili, Science History Publications, Sagamore Beach, 2008). Prav tako lahko opredelimo migracijo glasbenih idej. Ta nastane različno, največkrat kot posledica potovanj in preseljevanj umetnikov, skladateljev. Migraciji glasbenih idej lahko sledimo od samih začetkov evropske glasbe v srednjem veku do danes.

Še posebno intenzivna je migracija glasbenih idej zdaj, ko je zaradi sodobnih informacijsko-komunikacijskih tehnologij skoraj instantno dostopna katerakoli javno objavljena ideja. V svojem prispevku bi se lotil poskusa orisa sistematike migracije glasbenih idej tako na koncertnem (gostovanja glasbenikov), znanstvenem (izmenjave muzikoloških raziskav) in pedagoškem področju (študij kompozicije in izmenjave profesorjev ter študentov).

The migration of musical ideas

The migration of ideas is a well-established expression (see e.g. The Migration of Ideas, ed. Roberto Scazziero and Raffaella Simili, Science History Publications, Sagamore Beach, 2008). Equally we may define the migration of musical ideas. This arises in various ways, most commonly as a consequence of the journeys and migration of artists and composers. We may trace the migration of musical ideas from the very beginning of European music in the Middle Ages to the present day. There is an especially intense migration of musical ideas now, when modern information and communication technology offers practically instant access to any idea that is posted publicly. This paper will seek to attempt a sketch of the systematic migration of musical ideas, be it in concerts (musicians on tour), academia (musicological research exchange) and education (studying composition and exchanges of teachers and students).

Luisa Antoni

Glasbene migracije jadranskih obal

Jadransko morje je bilo od nekdaj živa meja med vzhodno in zahodno obalo, hkrati pa so se prek njega prepletale številne poti, vojaške, merkantilistične, kulturne in ne nazadnje glasbene. Eden najpomembnejših dejavnikov, ki je v zgodovini spodbujal takšna izseljevanja, je bila Beneška republika, ki je v svoje glavno mesto privabila številne glasbenike (kot denimo Andrea Antico, Franciscus Bossinensis). Med slavnejšimi izseljenci je tudi Giuseppe Tartini. Obenem je beneška oblast spodbujala življenje večjih centrov, v katere so se preselili številni italijanski umetniki ter bistveno pripomogli h kulturnemu razvoju in rasti krajevnega utripa (npr. Gabriello Puliti).

Prisotnost Beneške republike in izmenjave znotraj nje so omogočile tudi številne zanimive novosti, med njimi delo dveh pomembnih orgelskih mojstrov, ki sta delovala na obeh obalah: Petra Nakića oz. Pietra Nacchinija in njegovega najpomembnejšega učenca Gaetana Callida. Nakićeve orgle so prisotne vzdolž obeh obal od Kopra, Izole in Pirana vse do Splita, Pordenona in Ancone.

Združevanje dozdajšnjih raziskav, ki obstajajo v italijanščini, slovenščini in hrvaščini, o glasbenih ustvarjalcih, poustvarjalcih in orglarskih mojstrih bi nam lahko ponudilo celovit pogled na del evropske zgodovine, ki je bil doslej jezikovno in kulturno ločen in zato nepopoln.

Musical migrations of the Adriatic coasts

Since the earliest times the Adriatic Sea has been a natural boundary between its eastern and western shores, but at the same time it has been a sea across which were woven countless routes that included military, mercantile, cultural and not least, musical connections. One of the main factors that drove such migrations over history was the Venetian Republic, which summoned to its capital city numerous musicians (Andrea Antico, Franciscus Bossinensis). Among the more famous migrants was Giuseppe Tartini. At the same time the Venetian authorities fostered other major centres which in turn drew numerous Italians working in the arts, who made a major contribution to cultural development and the growth of locally vibrant scenes (e.g. Gabriello Puliti).

The presence of the Venetian Republic and the exchanges it brought enabled numerous attractive new features, including the work of two leading organ masters that worked on either shore: Petar Nakić, or Pietro Nacchini, and his main student Gaetano Callido. The organs of the Nakić school are present throughout the length of both shores, from Koper, Izola and Piran all the way to Split, Pordenone and Ancona.

A merging together of the research conducted to date in Italian, Slovenian and Croatian on the musicians, musical performers and organ masters could offer us a comprehensive overview of a section of European history which thus far has been linguistically and culturally separated and for that reason incomplete.

Torek, 19. aprila / Tuesday, 19 April

Ob 10.30 / At 10.30 am

Katarina Tomašević

Muzikološki inštitut, Srbska akademija znanosti in umetnosti
Institute of Musicology of the Serbian Academy of Sciences and Arts

Davorin Jenko med slovensko in srbsko glasbo. Primer migracije glasbenih idej v slovanski glasbi na prelomu 19. in 20. stoletja.

Glavni cilj tega referata je ponovno preučiti položaj in vlogo priznanega skladatelja in zborovodje Davorina Jenka (1835–1914) v procesu nastajanja in premika panslovanskih idej prek glasbe in glasbenih dejavnosti v Avstro-Ogrski in Kraljevini Srbiji, večinoma ob prehodu iz 19. stoletja v 20.

Jenkovo razburljivo in ustvarjalno profesionalno življenje lahko označimo kot značilen primer poti glasbenega migranta. Rojen v Dvorjah (v današnji Sloveniji) je študiral na Dunaju, kjer se je pridružil širokemu krogu slovanske intelektualno »napredne« mladine, ki se je zbirala okrog takrat aktualnih idej o združevanju vseh Slovanov. Jenkovo umetniško izražanje s temi modernimi koncepti je bilo že zelo zgodaj odmevno, svoje ideološko in glasbeno poslanstvo pa je nadaljeval v obmejnem mestu Avstro-Ogrske, v Pančevem, kjer je kratek čas deloval kot zborovodja prvega srbskega cerkvenega pevskega društva (1862–1865), in v srbskem glavnem mestu Beograd, ki je postalo njegov »drugi dom« za več uspešnih desetletij. Ker je v Beogradu deloval z najpomembnejšim in najboljšim vokalnim ansamblom v Kraljevini, z Beograjskim pevskim društvom (1865–1877), ter postal vodilna glasbena osebnost Beograjskega narodnega gledališča (1871–1902), je Jenko prepričljivo potrdil svoj prvotno toplo sprejeti položaj v Srbiji kot »naš Slovenec« ali »naš tujec«. Kljub dejstvu, da je bil nagrajen z najvišjimi državnimi nagradami in postal eden prvih članov Srbske kraljeve akademije (1888) med glasbeniki, je bila njegova etnična in umetniška identiteta večkrat izzvana. Njegova prizadevanja za širok in vsestranski slovanski repertoar, ki bi vključeval glasbo uglednih čeških, hrvaških, slovenskih in srbskih skladateljev, se niso nikoli končala: s tem, ko je postal spoštovan na vseh s Slovani poseljenih ozemljih Avstro-Ogrske, se je ob prehodu v novo stoletje njegovo poslanstvo pridružilo toku *jugoslovanstva* kot gibanju in ideologiji. Leta 1910 je zapustil Beograd, umrl pa je v Ljubljani, v domači »državi«, leta 1914. Medtem ko ga uvrščamo v zgodovino tako slovenske kot srbske glasbe, pa Davorin Jenko spada tudi v zgodovino trendov in idej, na podlagi katerih je nastala ideja moderne Evrope 20. stoletja. Referat skuša prikazati, kako pomembna in plodna je bila Jenkova vloga pri širjenju slovanskega glasbenega repertoarja od vodilnih središč (Dunaj, Praga, Ljubljana, Beograd) do daljnih periferij v nemirnih časih oblikovanja nacionalnih identitet po vsej Evropi.

Davorin Jenko between Slovenian and Serbian Music. Case study on the Slavic music ideas migration at the turn of the 19th and 20th century

The main aim of this paper is to re-examine the position and a role of distinguish composer and choir-master Davorin Jenko (1835–1914), in the processes of emerging and migrating Pan-Slavic ideas through music and music activities both in Austro-Hungary and Kingdom of Serbia, mainly at the turn of the 19th and 20th centuries.

Jenko's exciting and productive professional life may be considered as a representative example of music-migrant's path. Born in Dvorje (Slovenia today), he studied in Vienna, joining there the broad circle of Slavic intellectual „progressive“ youth, gathered around the than actual ideas of unifying all Slavic peoples. Resonating artistically with these modern concepts very early, Jenko continued his ideological and musical mission in the border Austro-Hungarian town Pančevo – where he acted shortly as a choir-master of the first Serbian church choral Society (1862–1865) – and in Serbian capital Belgrade, which became his „another home“ for many successful decades. Working in Belgrade with the most important and best vocal ensemble in the Kingdom – Belgrade Singing Society (1865–1877), as well as becoming the leading music figure of Belgrade National Theatre (1871–1902), Jenko firmly established his initially warmly welcomed position in Serbia as „our Slovene“, or – „our stranger“. In spite of the fact he was awarded with the highest state awards and has become one of the first members of Serbian Royal Academy (1888) among musicians, his ethnical and artistic identities were challenged many times. His struggle for the wide and versatile Slavic repertoire, which would include music by prominent Czech, Croat, Slovene and Serbian composers, has never stopped: becoming respected in all Austro-Hungarian territories inhabited with Slavic peoples, at the turn of the centuries his mission joined the stream of yugoslavism as a movement and ideology. Leaving Belgrade in 1910, Jenko dies in Ljubljana, in his native „country“, in 1914.

Belonging both to the histories of the Slovene and of the Serbian music, Davorin Jenko also belongs to the history of tendencies and ideas on which the idea of modern Europe of the XXth century was created. In this paper I will try to show how much important and fruitful Jenko's role was in spreading Slavic music repertoire from leading centers (Vienna, Prague, Ljubljana, Belgrade) to the distant peripheries, in the turbulent times of national identities construction across the Europe.

Viktor Velek

Univerza v Ostravi
University of Ostrava

Tamburaška glasba v glasbeni kulturi dunajskih Slovanov v 19. in na začetku 20. stoletja

Dunaj je bil v habsburški monarhiji večnacionalno (glasbeno) mesto. Slovani, ki so živeli v njem, so oblikovali lastno glasbeno okolje, ki je bilo dokaj dobro izolirano od glasbenega življenja nemško govoreče večine. Posamezna slovanska ljudstva so se zbirala v nacionalnih društvih, samo dve društvi med njimi sta se oblikovali kot panslovanski: Slovanská beseda (Slovanski klub) in Slovanský zpěvácký spolek (Slovansko pevsko društvo). Pomemben povod za poglobitev slovanske glasbene vzajemnosti je bila tamburaška glasba. Prek Dunaja se je ta glasba preselila naprej na Češkoslovaško, s Čehi pa naprej v Nemčijo, kjer je živela češka manjšina.

Glavni namen referata je rekonstrukcija razvoja, torej opis, od kdaj je bila tamburaška glasba prisotna na Dunaju, katere osebnosti so se angažirale za vzdrževanje in popularizacijo, katera društva so imela lastne godbe itd. Cilj ni le narediti pregled, temveč tudi odkriti migracijske kanale, vplive, razloge za razširitev. Čeprav je bila tamburaška glasba na začetku povsem »balkanska moda«, so dunajski Čehi kot najmočnejša manjšina zelo hitro prevzeli vodilno vlogo. To je klasičen primer migracije oblike, stila.

Tamburitza-Musik in der Musikkultur der Wiener Slawen im 19. und am Anfang des 20. Jahrhundert

Wien war in der Zeit der Habsburger-Monarchie eine multinationale (Musik)Stadt. Die in Wien lebenden Slawen bildeten eigene Musikszene, relativ stark isolierte vom Musikleben der deutschsprachigen Mehrheit. Einzelne slawische Völker sammelten sich in rein nationalen Vereinen, nur Vereine Slovanská beseda (Slaw. Klub) und Slovanský zpěvácký spolek (Slaw. Gesangsverein) profilierten sich als panslawische. Ein wichtiger Anlass für die Vertiefung der slawischen Wechselseitigkeit in der Musik war die Tamburitza-Musik (Tamburaschen-Musik). Über Wien migrierte diese Musik weiter in die Tschechoslowakei und mit den Tschechen weiter ins Deutschland, wo eine tschechische Minderheit lebte. Hauptziel des Referates ist die Rekonstruktion der Entwicklung, also Beschreibung, seit wann die Tamburitza-Musik in Wien präsent war, welche Persönlichkeiten sich für die Pflege und Popularisierung engagierten, welche Vereine eigene Musikkapellen hatten etc. Das Vorhaben besteht nicht nur in der Bilanz, sondern auch in der Entdeckung der Migrationkanäle, der Einflüsse, der Gründe der Verbreitung. Obwohl Tamburitza-Musik am Anfang eine rein "Balkan-Mode" war, sehr schnell übernahmen die Wiener Tschechen als stärkste Minderheit die führende Rolle. Es ist ein klassisch. Beispiel der Migration einer Form, eines Stils.

Melita Milin

Srbska akademija znanosti in umetnosti
Serbian Academy of Sciences and Arts

Srbski skladatelj v Franciji: narodna identiteta in kozmopolitizem v delih Aleksandra Damnjanovića

Med več kot tridesetimi srbskimi skladatelji, ki so danes aktivni v različnih državah po svetu, spada Aleksandar Damnjanović (roj. 1958) v skupino tistih, ki so odšli v tujino pred izbruhom jugoslovanskih vojn leta 1991. Kompozicijo je študiral v Parizu, od tedaj pa živi in deluje (poučuje in sklada) v različnih francoskih mestih, a stikov z domovino ni izgubil. Med drugim so v njegovi domovini izvedli tudi nekatera njegova dela. Umetniška pot A. Damnjanovića kaže kako je sodobnemu skladatelju, ki prihaja iz evropske periferije, uspelo najti svoj ustvarjalni milje v Franciji, državi z dolgo in veličastno tradicijo. Zaradi izrazitega zanimanja za srbsko tradicionalno in sakralno pravoslavno glasbo, ki ga je bilo mogoče opaziti tudi pred njegovim odhodom na študij v Pariz, je del svoje ustvarjalnosti posvetil tem področjem in tozadevno svojo identiteto poskušal opredeliti kot posameznik in skladatelj. V svojih zrelih delih, za katera je prejel več nagrad v Franciji, je pokazal, da mu je uspelo ta cilj doseči. Referat obravnava različne vidike združevanja različnih evropskih glasbenih tradicij, kar bo ponazorjeno z deli Aleksandra Damnjanovića.

A Serbian Composer in France: National Identity and Cosmopolitanism in the Works of Alexandre Damnianovitch

Among more than thirty Serbian composers active today in different countries all over the world, Aleksandar Damnianovitch (b. 1958) belongs to the smaller group of those who went to live abroad before the outbreak of the Yugoslav wars in 1991. He studied composition in Paris and has been living and working (teaching and composing) there, in different French cities, ever since. However, he has not broken relations with his country of birth and has had his works performed there too. The creative path of A. Damnianovitch offers the possibility to investigate how a contemporary composer of art music coming from European periphery was able to find a place of his own in France, a country of long and magnificent tradition. His marked interest in Serbian traditional and sacred orthodox music, that could be observed in nuce even before he went to Paris to study, led him to devote a part of his creativity to those spheres, thus searching for defining his identity as an individual and a composer. In his mature pieces, which have received several rewards in France, he proved that he managed to achieve that aim. In the paper will be examined different aspects of bringing together different European musical traditions, exemplified on the oeuvre of Alexandre Damnianovitch.

Torek, 19. aprila / Tuesday, 19 April

Ob 11.35 / At 11.35 am

Darja Koter

Akademija za glasbo, Univerza v Ljubljani

Academy of Music, University of Ljubljana

Migracija v ljubljanski Operi v obdobju ravnatelja Friderika Rukavine (1918–1925)

V tem prispevku bodo predstavljena migracijska gibanja v ljubljanski Operi med letoma 1918 in 1925, ko jo je vodil Friderik Rukavina, po rodu Hrvat, sicer pa dotlej že uveljavljen operni dirigent. Ob njem bodo predstavljeni vsi pomembnejši protagonisti ljubljanske operne hiše v obravnavanem času, pevci, baletniki, režiserji, scenografi ..., med katerimi so bili člani ansambla ob redkih domačih pretežno češki migranti, ruski emigranti in posamezni umetniki z drugih slovanskih območij. Skušali bomo ugotoviti, s kakšnimi kadrovskimi problemi se je Opera takrat ubadala ter kako jih je reševala. Sprašujemo se tudi o razmerah in kulturni migraciji pred prvo svetovno vojno, predvsem o tem, kakšna je bila kadrovska slika, ki jo je prevzel Rukavina. Ne nazadnje nas zanimajo razmere, ki so spodbujale ali zavirale kulturno migracijo ter kako so odsevale v splošnem kulturnem razvoju slovenske glasbeno-gledališke scene obravnavanega časa in vplivale na naslednje obdobje ljubljanske Opere, ko jo je vodil ravnatelj in umetniški vodja Mirko Polič.

Migration in the Ljubljana Opera under the leadership of Friderik Rukavina (1918–1925)

The paper will present the migration movements in the Ljubljana Opera between 1918 and 1925, when it was headed by Friderik Rukavina, a native of Croatia who was then a well-established opera conductor. Alongside him we will present all the major protagonists of the Ljubljana Opera house in the period, including singers, ballet dancers, directors, set designers etc. Members of the ensemble, which included natives, were mainly Czech migrants, Russian emigres and individual artists and performers from other Slavic regions. We will try to determine what personnel issues the Opera struggled with at that time and how they were resolved. We also enquire as to the circumstances and cultural migrations before the First World War, especially regarding the nature of the workforce that Rukavina took over. We are also equally interested in the circumstances that promoted or hindered cultural migration and how they were reflected in the general cultural development of the Slovenian music theatre for the period in question, and how they influenced the ensuing period of the Ljubljana Opera headed by artistic director Mirko Polič.

Leon Stefanija

Oddelek za muzikologijo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani
Department of musicology, Faculty of Arts, University of Ljubljana

Glasbene migracije v Sloveniji po letu 1918: koncepti »tujosti« v slovenski moderni glasbi

»Kratko 20. stoletje« je prineslo tri precej močne politične prelome za slovensko kulturo: okrog prve svetovne vojne, po letu 1941 in po letu 1991. Kar zadeva slovensko glasbo (zgodovinpisje), je bil prvi prelom sprejet z dobrohotnim razumevanjem »velike spremembe«: nacionalna kultura je bila končno uradno priznana in »tuje kulture« (večinoma popularni segment in nemška tradicija) so prišle na obzorje kot nekaj neizogibnega. Drugi prelom se šteje za značilnega z vidika zgodovinpisja: »tuji vplivi« so bili dobrodošli (z ene strani) do začetka 50. let 20. stoletja, po tem pa oblikujejo vznemirljiv niz pragmatičnih kulturnih politik. Zadnji prelom z razpadom Jugoslavije dejansko ni prinesel nobenih takojšnjih sprememb: internacionalizacija (tudi glasbene) kulture se je začela že v 60. letih 20. stoletja. Ob tem se zdijo najbolj simptomatičen glas Lojze Lebiča: pozornost preusmeri na »prepih« večkulturnosti, medtem pa opozarja, da lahko Slovenija postane »odlagališče glasbenozvočnih odpadkov«, in predlaga oblikovanje »glasbeno-kulturnega parlamenta«, »glasbenega razsodišča«, »glasbenega muzeja« – vse to so eksplicitno politične zadeve. V različnih oblikah pa danes ne pridobivajo le pomembnosti v Evropski uniji, temveč tudi opozarjajo na različna aksiološka vprašanja v zvezi s pojmom »mi« in »oni« iz slovenske zgodovine.

Prispevek razgrinja vplive, ki so oblikovali slovensko glasbo po letu 1918: "nas" in "njih" (A. Rijavec) zadnjega stoletja. Metodološko prispevek obravnava obseg *migracije v glasbi* s treh gledišč: s stališča uradne politike izseljenstva v Sloveniji, perspektive raziskovanja izseljenke glasbe in gledišča "resnične izkušnje" izseljenstva, kot ga ponujata Uroš Rojko in Vinko Globokar.

Mucial migrations in Slovenia after 1918: concepts of "foreignness" in Slovenian modern music

The »short 20th century« brought about three fairly strong political breaks for Slovenian culture: around the Great War, after 1941 and after 1991. As far as Slovenian music (historiography) is concerned, the first was accepted with a benevolent understanding of the »great change«: the national culture finally gained official recognition and the »foreign cultures« (mainly the popular branch and the German tradition) entered the horizon as something unavoidable. The second break seems to be historiographically indicative: the »foreign influences« were welcome (from one side) till the beginning of the 1950s, afterwards they form a thrilling set of pragmatic cultural policies. The last break with a dissolution of Yugoslavia brought actually no swift changes: the internationalisation of the (also music) culture was underway already from the 1960's.

The voice of Lojze Lebič is symptomatic: he calls attention to the "draught" of multiculturalism while warning that Slovenia may become a "garbage dump for auditory-musical trash (glasbenozvočnih odpadkov)" and suggests a formation of a »music-cultural parliament«, »music arbitration court«, »music museum« – all explicitly political issues. And in different forms are not only gaining relevancy in the European Union today but echo different axiological issues regarding the »we« and »them« also from the Slovenian past.

The contribution is a survey of influences that have formed Slovenian music after 1918: the »we« and »them« (A. Rijavec) of the last century. Methodologically the contribution addresses the very concept of migration in music from three perspectives: a perspective of an official emigration politics in Slovenia, a perspective of emigration research in Slovenian music, and a perspective of a »real experience« as told by Uroš Rojko and Vinko Globokar.

FESTIVAL LJUBLJANA

Trg francoske revolucije 1
1000 Ljubljana, Slovenija
Tel.: + 386 (0)1 241 60 00
Fax: + 386 (0)1 241 60 37
info@ljubljanafestival.si
www.ljubljanafestival.si
www.facebook.com/ljubljanafestival
twitter.com/FLjubljana

Izdal / *Published by*: FESTIVAL LJUBLJANA
Zanj / *For the publisher*: Darko Brlek, direktor in umetniški
vodja Festivala Ljubljana / *General and Artistic Director of the
Ljubljana Festival*
Prevod / *Translation*: Amidas, d. o. o.
Jezikovni pregled / *Editing*: Nataša Simončič
Oblikovanje / *Design*: Art design, d. o. o.
Tisk / *Printing*: Tiskarna Januš, Ljubljana
Izvodov / *Number of Copies*: 300
Marec 2016 / *March 2016*

Festival Ljubljana si pridržuje pravico do sprememb v programu.
The Ljubljana Festival reserves the right to alter the programme.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

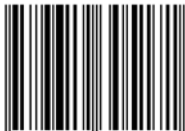
78(4):7.046(082)

SLOVENSKI glasbeni dnevi (31 ; 2016 ; Ljubljana)
Glasbene migracije : stičišče evropske glasbene raznolikosti:
program in izvlečki = Musical migrations : crossroads of
European musical diversity : programme and abstracts /
31. slovenski glasbeni dnevi = 31st Slovenian Music Days ;
uredila, edited by Tjaša Ribizel ; (prevod Amidas). - Ljubljana
: Festival, 2016

ISBN 978-961-93051-7-1

1. Gl. stv. nasl. 2. Vzp. stv. nasl. 3. Ribizel, Tjaša
284217856

ISBN 978-961-93051-7-1

9 789619 305171 >

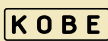
Glavni medijski sponzor / General media sponsor:

DELO

Medijski sponzorji / Media sponsors:

Partnerji / Partners:

Uradni prevoznik / Official carrier:

Avto Aktiv

Železniški prevoznik / Railway transporter:

Uradna vina / Official wines:

